

Taxa postala
pittésa h. num.
No. 244718/929.
16. Telefon: 18-00.
Havonta 110, neg
évre 600, egyször
Hirdetés díjazat
'UJ KELET' a
hasznos újság
ja. Cikkeitek után
tartalék megjelölés:

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Direktor-Főmunk
Köszö: Dr. Mar
tan Ernő. Admi
nistrátor delegat si grant respoms
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar—Tulajdonos: Fraterstein
S.A.R.L. Editura Registrat publicat
ionilor perioade No. 43. Bos. SSR
1938. Tribunalul Cluj, Sectia III
Vasárnap, október 23.
1938—5690. Tírsi 28.
XXI. évfolyam, 237. szám.

Hétfőn veszik fel újra a magyar-csehszlovák tárgyalásokat

Vita a tárgyalások helye fölött. Prága cáfolja, hogy felmondta volna a szövetségi szerződést Oroszországgal

Németország bejelentette semlegességét a csehszlovák-magyar kérdésben

Prága, október 22. (Rador.) A csehszlovák kormány, amely állandó tanácskozással folytat, három alapvető kérdés megoldásával foglalkozik: a Magyarországgal való határok megállapításának, a csehszlovák belpolitika leegyszerűsítésének és az új köztársasági elnökválasztás kapcsán a csehszlovák alkotmány módosításának kérdésével.
A cseh-magyar kérdésre vonatkozólag a prágai kormány javaslatot dolgozott ki a tárgyalások újrafelvételére, amelyet nyomban továbbított a budapesti kormányhoz, amelynek választát mára várják Prágában.
A belpolitikai pártok számának csökkentését is mérlegeli a kormány. Az új alkotmány kidolgozására bizottságot küldtek ki. A jövődoheli köztársasági elnök személyére nézve viszont még nem történt semmilyen megállapodás.

Hol lesznek a tárgyalások?
Prága, október 22. (Rador.) A szlovák néppárt hivatalos lapja tudni véli, hogy az újabb magyar-szlovák tárgyalásokat október 24-én veszik fel.
Jólétesült körökben remélik, hogy a magyar-csehszlovák határkérdés még a jövő hét folyamán megoldást nyer. A német kormány tegnap délután értésére adta az érdeklőt tényezőknek, hogy a kérdésben feltétlen semlegességet akar tanúsítani. Mértékadó körökben azt hiszik, hogy a tárgyalásokat szlovák vagy magyar területen fogják lefolytatni, de semmiestre sem Németországban. A DNB ungvári jelentése szerint semleges területen fognak találkozni a tárgyaló felek.
Ezzel szemben a Corriera della Sera című olasz lap budapesti jelentés alapján úgy értesült, hogy a magyar kormány kizárólag magyar földön akarja folytatni a további tárgyalásokat, még pedig Győrben, vagy Esztergomban, de leginkább Budapesten. A magyar kormány mindenképpel négy nagyobb város jelképes megszállását kívánja és jelképes biztosítékot arra, hogy a tanácskozássok hat-nyolc nap alatt befejeződnek.

Lengyelország magatartása
Varsó, október 22. Sidor szlovák miniszter, aki információs kihallgatáson jelent meg Beck külügyminiszter előtt, hangzottaita, hogy Szlovákia baráti viszonyban akar élni Lengyelországgal és Magyarországgal. A maga részéről megérte, de sokalja a magyar követeléseket. Tárgyalás után visszatért Pozsonyba, hogy jelentést tegyen a tanácskozássokról.
Prága, október 22. (Rador.) Sidor képviselő, a szlovák nemzeti szervezet elnöke, ma visszatért Varsóból Pozsonyba és kijelentette, hogy megvan elégedve azokkal a tárgyalásokkal, amelyekel Beck lengyel külügyminiszterrel folytatott. Kijelentette, hogy véleménye szerint Lengyelország nem fog a szlovákok ellen irányuló magatartást tanúsítani a szlovák-magyar határ megállapításánál.

Budapesti előgedetben
Budapest, október 22. (Rador.) Az új cseh javaslat, bár az eddigiekkel szemben javulást mutat, még mindig nem elégti ki Magyarországot, mert hiányoznak belőle olyan városok, amelyeknek visszaadását a müncheni egyezmény szellemé írja elő. A javaslatot tehát, mint nem kielégítő, Magyarország nem fogja elfogadni. Ellenben Berlinhez és Rómához fog fordulni, hogy vessék latba befolyásukat a magyar igények maradéktalan rendezésére. Magyarország reméli, hogy Berlin

és Róma újabb diplomáciai akciója meg-
hozza a kívánt eredményt.
Róma, október 22. (Rador.) Ciano gróf tegnap kihallgatáson fogadta a magyar követet, akivel a közép-európai helyzetet tárgyalták meg, elsősorban is a cseh-magyar kérdést.
Összehívják a cseh politikai pártokat
Prága, október 22. (Rador.) Politikai körök hangoztatják, hogy a politikai pártok jelenlegi beosztása nem felel meg többé az adott helyzetnek, amely nemzeti-ségi álamná változtatta Csehszlovákiát. A köztársasági agrárpárt elhatározta, hogy a többi cseh politikai pártoknak javaslatot tesz egységes nemzeti párt alakítására, amely felölelné az összeseket. Ez a javaslat láthatólag ellenzésre talál a szociáldemokraták részéről, akik bizottságot küldtek ki a szocialista nemzeti párttal való egybeolvadás lehetőségeinek

tanulmányozására. Jólétesült körök szerint Csehszlovákiában rövidesen 2-3 politikai párt marad: a szocialista nemzeti párttal fuzionált szociáldemokrata tömörülés és az agrárblokk, amely a jobboldalt fogja bekebelezni.
Csehszlovákia felmondja az orosz szövetségi szerződést?
Prága, október 22. (Rador.) A Havas jelenti: Bizonyos körökben arról beszéltek, hogy Csehszlovákia rövidesen felmondaná szövetségi szerződését Szovjet-Oroszországgal. Illetékos körökben viszont kijelentik, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak s hogy Alexandrovics orosz követ ma tett látogatása Chwalkovszki csehszlovák külügyminiszternél nem bír semmilyen rendkívüli politikai jelentőséggel.
Prága, október 22. (Rador.) A kormány jelentet adott ki, amelynek értelmében a hivatásos katonák félfizetésével elbocsátottak és nyugdíjazhatók.

Az angol királyi pár meghívására

Károly király és Mihály vajda

november közepén Angliába utaznak

Véget értek a hadgyakorlatok. Letétbe helyezik a rendelkezési alapok pénzüsségeit

BUCURESTI, október 22. A királyi udvar miniszterének hivatalos közleménye szerint, **Ófelsége, a király elfogadta az angol király és királyné londoni látogatására szóló meghívását. Ezek szerint tehát az Uralkodó a jövő hónap 15-18-ika között hivatalos látogatásra Londonba utazik. Angolországi útjára Ófelségét Mihály nagyvajda is elkíséri.**

A hadgyakorlatok bírálata

Galați, október 22. Ófelsége jelenlétében a hadgyakorlatok vezetősége előtt szombaton vette kezdetét a hadgyakorlatok elbírálásának munkája. A befejezésen résztvett a hadsereg vezérkarának vezetősége, a szemben álló csapatok parancsnokai, a hadgyakorlatok vezérkari főnöke, stb. A bírálathoz munkája néhány óra hosszat tartott. Délután a Dunán megtekintették a tengeri és folyami hajóegységeket, amelyek résztvettek a hadgyakorlatokon. A szemlén résztvett maga Ófelsége is, valamint néhány miniszter, tábornok, külföldi katonai attasék és számos előkelő meghívott, akik a Cogălniceanu nevű folyami hadihajón foglaltak helyet. Az ünnepség után Ófelsége felszentelte a kikötőben horgonyzó öt folyami hadihajót és ugyanakkor beültötte az első szegyet a galați hajógyárban épülő új tenger-alattjáróba. Szombat este hét órakor Ófelsége több hivatalos személyiség kíséretében, akik résztvettek a hadgyakorlaton, külön vonaton

Tecuciba utazik, ahol vasárnap reggel résztvesznek a hadgyakorlatokat befejező katonai felvonuláson. A hadgyakorlatokon résztvett valamennyi csapat defilálni fog Ófelsége előtt, majd Ófelsége tiszteletére ötszáz terítékes bankett zárja be a hadgyakorlatokat.

Megszüntetik a titkos alapokat

Bucuresti, október 22. A miniszterelnökség felvilágosításokat kért az összes minisztériumoktól az ugynevezett rendelkezési alapok felől, amikről nem készítenek elszámolást a könyvelési törvények szerint. Mindezen pénzüsszegek azonnal letétbe helyezendők vagy a Nemzeti Bankban, vagy a letétpénztárnál. Minden kifizetés ezen alapokból csak a pénzügyminisztérium hozzájárulásával történhet. Egyidejűleg megszüntetik a titkos alapok rendszerét. A kormány egyidejűleg intézkedett, hogy az összes köztisztviselők tegyenek nyilatkozatot vagyoni állapotukról és annak származásáról.

Nagyszabású köztisztviselői vagyonrevizió

Bucurestiből jelentik, hogy Miron patriárka-miniszterelnök ismét közbenjár a közvagyon megvédése érdekében és így rövidesen megkezdik azon köztisztviselők vagyonának felülvizsgálását, akiket azzal gyanúsítanak, hogy csalárd módon szerezték vagyonukat.

Berlin Északkeletre néz

Írta: Max Werner

Európa északkeletével szemben, amely a német törekvések klasszikus iránya, a Harmadik Birodalom eddig feltűnően tartózkodó álláspontot foglalt el. Nem tépték le Memelt a kicsiny Litvániairól és a gleichschaltolt Danzig még mindig a birodalom határain kívül fekszik. Délkelet felé már sokkal energikusabban történt az előretörés. Ausztria esett és Csehszlovákiát feidarabolták. Igaz, hogy a délkeleti irány gazdaságilag és stratégiailag fontosabb volt, de ez még nem magyaráz meg mindent. Németország, úgy látszik, nem merete még vállalni az északkeleti expanzió kockázatát.

Északkelet számára három tényező mutatja az utat: a nyugati hatalmak minimális befolyása egyfelől, Németország és a Szovjetunió ereje másfelől. A Balti ütköző államok ma épügy, mint valaha, Senki országát jelenti és ezek különítik el a két hatalmas ellenállást. A Harmadik Birodalom még nem lépett itt akcióba, de támadási céljai nyilvánvalóak. Még 1937. decemberében írta a németek katonai organuma, a „Deutsche Wehr”: „Az Északi tenger uralma nem tökéletes, ha a Balti partok nincsenek biztosítva. Ezért a Balti államokat be kell vonni egy közép-európai területre.”

A Skandináv államokkal szemben Hitlernek az a követelése, hogy Dánia, Norvégia, Svédország és Finnország abszolút semleges politikát folytasson, semmiféle érdekkapcsolatot az európai kontinensen ne szorgalmazzon, az Oslo-blokk kontinentális államaival sem. Nem türi, hogy Észak-Európa apró államai Hollandiával és Belgiummal kollektív politikát folytassanak. A skandináv államok hártissanak el minden angol részről felajánlott védelmet, Európa északkeletét el kell zárni Európa északnyugatától. Végül pedig a Skandináv államok német vezetés alatt blokkba tömörüljenek, hogy német utasítások szerint és a német stratégia kívánásai szellemében fegyverkezzenek. És mi a cél? Nem lehet más, mint hogy a Skandináv-blokk adott esetben felhasználható legyen Szovjetország ellen. Ezt olyan jelentős sajtóorganum mondja teljes nyíltsággal, mint a Militär Wissenschaftliche Rundschau, amely tudvalevőleg a német vezérkar hivatalos szócsöve. Ez az újság a következőket írja egyik utóbbi számában:

„Féltreismertetlenül látjuk, hogy az északi népcsofád arra igyekszik, hogy északi sorsközösségben éljen velünk. Svédország ennek következtében súlyos teherpróba előtt áll. Erőit összegyűjtheti a legnagyobb feladatokra. Erősen ki kell fejlesztenie flottáját és légi haderejét, hogy a nyílt tengeren beleszólhasson felmerülhető konfliktusoknak döntő fázisába kerülő eseményeibe.”

Nem szabad elfelejteni, hogy a német Keleti tengerpart Svédországgal szemben fekszik.

A német-lengyel kapcsolatok Északkelet-Európa számára szintén a bizonytalanság egyik tényezője. Lengyelország és a Harmadik Birodalom megcsinálta azt a paradox dolgot, hogy ugyanakkor, amikor szövetséges, egyuttai versenytárs, sőt ellenség is. Mint szövetségesek abban találkoznak, hogy mind a kettő terjeszkedni akar és arról tárgyalnak, hogy együtt viseljének háborút. A német szövetséges ezenkívül azt szeretné Lengyelországtól,

ER 21.
ter, Gab.
esti rend-
észi had-
on a helyi
az állam-
akorlatok
áciai kar-
Többek
Brüsszel-
diákok
an
stígyi mi-
zta a folyó-
zetét, az
diákoknak,
ebben az
ratkozniok.
züték meg
egyetemek
lytán azok
tak arra,
az orszá-
tanulma-
zése azon-
ziidókra.
ngol-
letbe-
és Cham-
és elha-
nény mi-
amberlaia
ulyos vol-
lasz egyes
részt az a
reimőknek,
tött uton
dést akar
különösen
a fontos-
nyujt-e
ban, hogy
gazdasági,
yolország-
türk
magyboteg
legutóbbi
jelentős
arok meg-
nyikai
ortok a
ak való
are szalam
viritot in-
nemzetgyü-
ogy rémb-
gre, hogy
rülhet. A
nyanyikában
illió fontot
a vagyont
erítme Né-
szier
pesten
német biro-
estre érke-
német jog-
ni Horthy
TOMASA

hogy legyen a Balti Államok és Skandinávia körül Németország ágense. De konkurensnek egymással, mert Lengyelország maga is szeretné hatalma alá keríteni a Baltikumot. Dr. Lithauer lengyel zurnalista nemrégben Londonban előadást tartott és a következőket mondotta:

„A Balti államokat a mi befolyásunk alá kell hoznunk és nem fogjuk megengedni sem Németországnak, sem Oroszországnak, hogy ezeket az országokat megfenyegesse.”

Németország és Lengyelország ellenfelek is és pedig azért, mert a Harmadik Birodalom nemcsak a Balti államokat akarja bekebelezni, hanem Posent is és a korridor is.

A középeurópai krízist hatásaiban bizonyára érezni fogják Északkelet-Európában is. Lengyelország azzal, hogy részt vett Csehszlovákia feldarabolásában, nem csak a nagy lengyel állam erkölcsi és jogi alapjait rendítette meg, hanem lengyel-

oroszkonfliktus lehetőségét is felidézte.

Milyen a katonai helyzet Északkelet-Európában? A tengereken Németország és Oroszország között körülbelül egyenlő az erőviszony. Mindazonáltal meg lehet állapítani, hogy a Északi tengeren a hadihajók bizonyos kategóriáiban a Harmadik Birodalom fölényben van, különösen a könnyebb hadihajó-egységek tekintetében. Ezzel szemben sokkal több tenger-alattjárója van Oroszországnak és azonfelül több repülőgépe, úgy, hogy a Harmadik Birodalomnak a Balti partok fölött még a szabad mozgása sincs biztosítva. A szárazföldön valószínű, hogy az oroszok hadserege valamivel erősebb, de csak ami a tankokat és a nehéz tüzérséget illeti. Ha a német hadvezetőség lemondana arról, hogy nyugaton és Délkelet-Európában támadólag lépjen fel, akkor még mindig megteheti, hogy Északkelet-Európában próbáljon szerencsét.

WEIZMANN ANYJA MESÉL...

Haifa, október 22. A Melchet uccai háznak a terraszán ül Weizmann anyja. Néhány vendég érkezik, akiket teával kínál meg, ügyel a számvárra és gondoskodik róla, hogy mindenki kapjon cukrot. Vendégeit külön-külön „gyermekem”-nek szólítja.

— A mi anyánk — mondja egyik lánya, — nem tud megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy már felnőttek vagyunk. Már nekünk is unokáink vannak, de számára kisgyermekek vagyunk még.

Sokan mondják, hogy kimélje a szemét. Szemoperációról beszélnek, amely a nagyasszonyra vár. Azt mondja: „Látni akarok. Mindenkit meg akarok nézni. Isten megadja az erőt hozzá. Egész életemben nem tudtam, mi az orvos. De látni akarok. Az imádkozás és a kézimunka magától megy. De én látni akarom a világot. Ezt a szép világot, amelyet érdemes megnézni.”

— Tényleg szép ez a világ? Nyolcvanöt év tapasztalatai után is tetszik ez a világ?

— Igen, gyermekem. Szép a világ. Hála Istennek, számomra mindig jó és örömteljes volt, ha sokszor nehéz idők is voltak. Igaz, régebben szebb volt a világ. Régebben olyan volt egy család, mint egy fákkal teli erdő. Ma olyan, mint egy gyár. Motyilban oly szép volt az élet: egyre-másra nőttek fel a zsidók, imádkozni mentek, tanultak, fizették a tandíjat, megóvták a szombatot és az ünnepeket. Ma — magam sem tudom, hogyan nevezem: olyan, mint egy nagy forgókerék és az emberek végős fokozat ostobák maradnak. Csak — nekem jutott ki oly sok öröm...

Chaimnyu...

— Fia, Chaim, tud az operációról?
— Micsoda beszéd. Hogy az én Chaimnyum tudja-e? Mindent tud ő rólam. A gyerekek megirták nekí. És ő azt válaszolta: „Isten segíteni fog.” És mire ő itt lesz, én is egészséges leszek már. A hajótól első útja mindig hozzám vezet. Én az erkélyen állok és várom őt. Nem tudom, mit mondjak neki, csak nézem. Ő megélel, megcsókol és mindig megkérdezi: „Mamele, akarsz valamit?” Az első éjszakára mindig nálam marad. De egyikünk sem tud aludni. Azután bejön hozzám, leül az ágyamra és beszélgetünk. Különösen Motyilról, a régi időről szeret beszélni. Mindenről kikérdezi, a gyerekekről, a családi dolgokról. Olykor nagyon fáradtnak látszik. Oly nagy teher nyugszik a vállán. Isten adjon neki elég erőt. Sohse mesél nekí valami rosszról. Nem akarok gondokat okozni, elég van nekí. Nem tudom, mi fog az agyában, de érzem a terhet...

Motyil, a kis Párizs

Motyil, a Weizmann család szállóhelye, amelyet a nagyasszony kis Párizsának nevez, ugyanazzal a büszkeséggel, amellyel a városiak Varsóról, a budapestiek Budapestről beszélnek. A nagyasszony is itt látta meg a napvilágot 1853-ban, mint reb Jechiel Michel Tsemerenszki, az árendás legfiatalabb lánya.

— Apám egy egész világot látott, járt Grodnóban és Pinszkben. A Tsemerenszki család a városka egyik legtekintélyesebb családjává vált. Apám tagja volt a Chevra Kadisának, utazgatott a nagyvárosokba, hogy elhozza a rabbit, a kántort és házában fogadta a jámborokat. Amikor szüleit összeházasították, apám tizenkét éves és anyám négy esztendő volt. Az esküvő után kezdett fölímlet rakni...

Nagyanyácska

— Még emlékszem a nagyanyámra, anyám anyjára. Kicsi teremtés volt és nagyanyácskának hívtuk. Amikor az én Chaimom megszületett, mindannyian még atyánk házában laktunk. Nagyanyácskának az összes dédunokák közül Chaim tetszett a legjobban.

Amikor a brisze vették, betalarta arcát egy kendővel, hogy megóvja gonosz pillantásoktól. És később magához vonta a bölcsőjét és mellette aludt. Többször mondotta nekem: „Rachel, ez nem gyermek, hanem angyal, akit nem is kell ringatni. Nézd csak sugárzó arcát...”

Oser, a kismélt völegény

— Motyilban hatszáz zsidó élt és az egész élet az erdők körül forgott, amelyekről oly híres volt a pinszki rajon. A pinszki fakereskedők zsidók voltak és Motyil, amely néhány mérföldre fektült Pinszktől, nem is ismert más tüzletét.

— A szomszéd házban nevelkedett egy rokon ifju, Oser, a szegény Sernik városból. A Motyil-i rabbinál tanult. Én már tizenegy éves voltam akkor, ő pedig tizenhárom. Rakoncátlan voltam és ezért szegyezte magát tőlem és behunyta a szemét. És mintha a szívem sugta volna, hogy ő az enyém lesz, — valahányszor sápadt arcára esett a tekintetem, kedvem támadt, hogy ajándékozzak neki valamit.

Egy szép napon a kis Rachel-Lea megtudta, hogy sádken jött az imaházba, kihallgatta Osert és az ifju nagyon megtetszett neki, úgy, hogy Smuel Itse bácsi komolyan kezdett tárgyalni a sádkennel egy „arany” partiról, Janovából.

— Nekem is kezdtek már partikat keresni és mert megijedtem, hogy Osert elveszik tőlem, szóltam az apámnak: „Ud el az összes sádkenokat, nekem már van völegényem.” Apám rámnézett és én így szóltam: „Igen, apám, Oser az én völegényem és ha te nem akarod, hogy a nyakadon maradjak, szaladj Smuel Itsehez és csinálj meg a partit.”

Honnan tudta Rachel-Lea, hogy Oser is akarta?
— Micsoda beszéd, — éppen engem akart ő is. És apám azt mondotta: „Ha te Osert akarod, legyen Oser, jó órában mondvá.”

Az esküvő

Az esküvő (1867) másfél év telt még el. A menyasszonynak ezen idő alatt voltaképpen nem szabad volt látnia völegényét, de mert nagybátyjánál nem ment oly jól neki, ki-harcolta a menyasszony, hogy apja házába vegye a völegényt és olykor sikerült egy-egy tányér gyümölcsöt az ablakon benyújtani neki, vagy szobáját rendezőhöz...

— Aztán eljött a nagy nap: hosszú, fekete fűrtjeimet levágták és barátóim körülállottak és sirtak... Az esküvő egy hétig tartott. Mindenünnen jöttek, rokonok, ismerősök, polgárok és szegényemberek és keresztények. Atyám a leghíresebb zsidó zenészeket hozta el Pinszkből. A zenekar száz rubelt keresett az esküvőn. A szegények királyi módra falatoztak, a menyasszony minden szegénnyel táncolt és azután jöttek a modern táncok, valcer, polonnaise, stb. És Oserrel még mindig nem beszéltem. Csak az esküvő után vezettek bennünket egy külön szobába, leültünk egy padra és férjem azt mondotta: „Mazeltov nekí, Rachel.” És én feleltem: „Mazeltov nekí, Oser.”

Az ujjonnan átrendezett tüzletünkben dúsz választék órákban, briliáns- gyémánt, arany- és ezüstneműekben.

Naev Árleszállítás

aranyfogakat, tört ékszereket napi áron veszünk. ORLOW óra- és ékszertüzet. Főpostával szemben.

KOLYNOS

és tapasztalni fogja, hogy meggyengült fogait semmi sem varázsolja gyorsabban és biztosabban ragyogó fehérségűvé. Frissítő és üdítő habja az összes fogkövekbe és résekbe behatol, eltávolítja a visszataszító foltokat és elpusztítja a fogak romlását előidéző veszélyes szájbaktériumokat. Tegyen kísérletet Kolynos-szal, amelynek hűsítő íze kellemesen üdév teszi a leheletét. A leggadzagságosabb fogkrém, amelyből csak félennyi szükséges, mint a többi közönséges fogkrémekből. Egy centiméternyi a száraz kefére kenve elegendő.

Növelje mosolya varázsoát KOLYNOS által

Nagyobb takarékoság kedvéért vásároljon nagy tubus

KOLYNOS
Antiszeptikus FOGKRÉM

Fontos állampolgársági közlemény

A kolozsvári városkaha hirdetőtábláján október 19-iki dátummal kifizetésre kerültek a kolozsvári járáshíroság által hozott következő törlési végzések. A nevek előtti betűjelzés és szám az állampolgársági lajstromozás számát, míg a nevek utáni szám a törlési végzés számát jelzi. Az alábbiak azért lettek kifüggesztve, mert kérésükben nem jelölték meg pontos lakhelyüket, nem jelentették be lakóim változásukat és a kézbesítő nem találta meg őket, vagy egyáltalán nem adtak be kérelmet. Mindazok, akik a listán szerepelnek, vagy azokna kéréseket hozzátartozói saját érdekében felhívatnak, hogy a törlési végzés ellen sürgősen adjanak be kontesztációt a bírósághoz, vagy menjenek ügyvédhez (szegénysorsuk az orth. izr. hitközség tanácsadó irodájához, Cluj, Str. Berthelot 8.), mivel a kontesztáció beadásának határideje őt nap a végzés kifüggesztésének idejétől számítva és a kontesztáció be nem adása az állampolgárság elvesztését vonja maga után.

Fl. 34 Vád. Fleghel Terezia 12142/938, Fl. 17 Flamer Aron 12141, Flegner Iosif 12140, Fu 88 Fuchs Gheorghe 12139, Fu 69 Fuchs Martin 12137, Fű 4 Fűlöp Ioan 12136, Fr 88 Friedmann Maximilian 12151, Fr 86 Fried Abraham 12150, Fr 74 Vád. Friedmann Ida 12149, Fr 54 Friedmann Abraham 12148, Fr 52 Fried Iosif 12147, Fr 44 Fried Francisc 12146, Fr 38 Friedmann Emil 12145, Fr 37 Frantz Iacob 12144, Fr 124 Friedmann Moise 12158, Fr 118 Fried Gabriel 12157, Fr 114 Fruchter Ioan, Fr 106 Fritsch Adalbert 12155, Fr 93 Frank Alter 12154, Fr 91 Friedmann David 12153, Fr 89 Fried Gerson, Fe 16 Fényes Mauritiu 12102, Fe 6 Fekete Nyergetes Catalin 12101, Fa 226 Farkas Eugen 12100, Fa 200 Faragó Nicolae 12099, Fa 196 Farkas Alexandru 12098, Fa 188 Fazekas Iuliu 12097, Fa 180 Farkas Francisc 12096, Fa 170 Farkas Francisc, Fe 303 Fekete Mihail, Fe 272 sojla lui Fehér Filip, Fe 271 Fell Mauritiu 12110, Fe 165 Fender Mendel 12108, Fe 161 Vád. Ferber Malvina 12107, Fe 150 Felter Frideric 12106, Fe 132 Fenichel Ioan 12105, Fe 124 Feledi Margareta 12104, Fl 13 Fischer Carol 12116, Fl 8 Fisch Adolf 12115, Fl 4 Fischer Martin 12114, Fl 3 Fischre Coloman 12113, Fl 71 Vád. Fisch Hani, Fl 47 Fischer Rozalia 12122, Fl 43 Fischer Tiberiu, Fl 42 Fischer Fodor, Fl 32 Vád. Fisch Berta 12119, Fl 26 Vád. Fischer Solti, Fl 22 Fischer Iosif 12117, Fr 46 Fried Desideriu 12083, Fa 119 Farkas Ladislau 12090, Fa 63 Váduva lui Farkas Herman

12085, Fa 158 Farkas Hersch 12097, Fa 126 Farkas Isac 12093, Fa 125 Farkas Ludovic 12092, Fa 121 Farkas Iosif 12091, Fe 249 Feuerstein David 12079.

Go 169 Goldstein Isac 13053, Go 159 Vád. Gu Goldmann Martin 13054, Go 206 Goldstein Ludovic 13052, Gu Guttman Adolf 13051, Gu 27 Gumann Eugen 13050, Gl 15 Glasner Simion 13049, Gl 19 Glück Emil, Gr 2 Grünfeld Hermann 13047, Gr 14 Vád. Grünfeld Gizela 12046, Gr 16 Gruber Josif 13045, Gr 22 Vád. Grün Amalia 13044, Gr 32 Grün Lence 13042, Go 104 Goldberger Isac 13063, Go 112 Goldberger Adalbert 13062, Go 115 Goldstein Mauritiu 13061, Go 129 Goldstein Mauritiu 13060, Go 133 Goger Ludovic 13059, Go 138 Vád. Gold Marcus 13058, Go 142 Vád. Goldfrid Hana 13057, Go 144 Gold Matilda 13056, Go 149 Goldstein Manola 13055, Fr 138 Frisch Remus 12161, Fr 131 Frink Rozalia 12160, Fr 130 Frank Hani 12159, Go 92 Gottlieb Svulancel 13066, Go 93 Gottlieb Debora 13065, Gr 174 Vád. Gu Grosz Mauritiu 13025, Go 102 Goldstein Leopold 13044, Gr 185 Grün Emanuil 13024, Fr 154 Friedmann Nicolae 12165, Fr 150 Frieder Heinrich 12164, Fr 148 Frieder Ernest 12163, Fr 141 Frisch Estera 12162, Gr 93 Grünfeld Zoltan 13094, Gr 101 Grünbaum Lazar 13033, Gr 116 Grünfeld Desideriu 13032, Gr 126 Grosz Gheza 13031, Gr 132 Vád. Grosz Mauritiu 13030, Gr 156 Vád. Grosz Josefina 13029, Gr 162 Grünhut David 13027, Gr 163 Grün Terezia 13025, Gr 36 Grünberger Albert 13041, Gr 37 Grün Samoila 13040, Gr 40 Grünwald Izidor 13039, Gr 42 Vád. Grün Selamon 13038, Gr 43 Grünberger Martin 13037, Gr 83 Grün Frida 13036, Gr 90 Grün Livia 13035, Fo 68 Fodor Ignatiu 12129, Fl 87 Fischel Rosenfeld 12128, Fl 83 Fisch Samuila 12127, Fl 81 Fisch Josif 12126, Fl 2 Vád. Fűlöp Rozalia 12135, Fr 2 Friedmann Aron 12143, Fl 94 Fischer Samuila 12130, Fo 81 Focht Jacob 12131, Fo 84 Fogel Ida 12132, Fo 96 Fodor Rachel 12133, Fo 87 Fándrich Zoltan 12134.

Következő számunkban az október 20-án kifüggesztettek listáját közöljük.

FÉRFIGYENGESEK. Világszabadalom! Impotencia már csak a múlté! A CASANOVA-készülék (nem gyógyszer) használatával ifjúságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb impotenciában szenvedő férfi is visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 7 lejé bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldöm diszkrétén ezen tüneményes készülék ismertetőjét. Készülékek állandóan raktáron. FICER, BUCURESTI, Cásuta postalá 333.

Az Egyesült Államok kormánya éber figyelemmel kíséri a palesztinai eseményeket

Malcolm Goldmann Amerikába utazott, angol parlamenterek küldöttsége Macdonald gyarmatügyi miniszterénél. A lengyelországi zsidó testületek kiáltványa

Egész Palesztina katonai kormányzat alatt

Washington, október 22. Hamilton Fish amerikai parlamenti képviselő kérdést intézett Cordell Hull külügyi államtitkárhoz az Egyesült Államoknak a Palesztina-kérdéssel szemben elfoglalt álláspontjáról. Cordell Hull válaszában kijelentette, hogy az angol kormány biztosította az Egyesült Államok kormányát arról, hogy a felosztási bizottság jelentésének elkészítése előtt semmilyen határozatot nem fog hozni Palesztina jövőjére vonatkozólag. A külügyi államtitkár kijelentette még, hogy az Egyesült Államok kormánya a legnagyobb figyelemmel kíséri a palesztinai eseményeket és minden gyakorlati lépést meg fog tenni amiket az események alakulása fölött megkövetel.

Párizsból jelenti a Zsidó Távirati Iroda, hogy dr. Nahum Goldmann, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet genfi főmegbízottja, az „Ile de France” óceánjárón Newyorkba utazott, az amerikai zsidó kongresszus meghívására és részt fog venni az amerikai zsidóság képviselőinek október 22-én kezdődő értekezletén. Goldmann minden valószínűség szerint a cionista politika kérdéseiről fontos tanácskozásokat fog folytatni az amerikai zsidóság vezetőivel és az amerikai államférfiakkal.

Parlamenterek küldöttsége Macdonaldnál

London, október 22. Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszter, a keddi minisztertanács után, amelynek keretében részletes beszámolót tartott a palesztinai helyzetéről és a palesztinai főkormányzóval folytatott tanácskozásairól, kihallgatáson fogadta az angol parlament Palesztina-bizottságának egy küldöttségét, melynek tagjai Amery volt gyarmatügyi miniszter, Wedgwood ezredes, Sir George Jones, Locker Lampson, Thomas Williams és Procter őrnagy, a cionista politika ismert barátai voltak. A küldöttség tagjai kifejtették nézeteiket Palesztina politikai jövőjére vonatkozólag és olyan megoldást követeltek, amely a Balfour-deklaráció szellemének és a zsidó néppel szemben vállalt mandátárius kötelezettségeknek megfelelnek.

A Zsidó Távirati Iroda a gyarmatügyi hivatal illetékes tényszerűen azt a felvilágosítást kapta, hogy az iraki külügyminiszternek azon állítólagos közlése, miszerint a gyarmatügyi hivatal a zsidó bevándorlásnak két évre való felfüggesztését határozta el, nélkülöz minden alapot.

A lengyel zsidóság kiáltványa

Varsó, október 22. A lengyelországi zsidóság vezető testülete, a cionista pártok és csoportok egyesült bizottsága, a lengyelországi Jewish Agency képviselőtestülete, a lengyelországi rabbik szövetsége, a lengyelországi zsidó kereskedők központi tanácsa kiáltványt tettek közöttük amelyben kijelentik:

1. A zsidó nép örök és megszentelt történelmi kapcsolata Palesztinával, amelyet az utóbbi években emberföldi áldozatok pecsételték meg és amely mélyen bevésődött a zsidó tömegek millióinak szívébe, — nem téphető el sem fizikai erőszakkal, sem politikai hatalmi szó által. Sohasem fog megszűnni a zsidó nép története Izrael országa felé, sohasem fog megrendülni a zsidó nép azon akarata, hogy újra felépítse nemzeti otthonát.

2. A leírhatatlan nyomor, különböző országok zsidó közösségeinek borzalmas üldöztetése, a bevándorlási országok kapuiinak elzárása, hontalan zsidók milliói számára teszik égető életszükségletté a palesztinai zsidó tömegbevándorlást és telepítést.

3. Lengyelország három és félmillió zsidója sohasem fogja tudni felfogni a

gondolatot, hogy Nagy-Britannia, amely a nemzetközi nyilvánosság és a zsidó nép egyetemével szemben ezt a történelmi kötelezettséget vállalta magára, hogy lehetővé teszi a zsidó nemzeti otthon felépítését Palesztinában, feladhatja azt a kötelezettséget és megrendítheti a zsidó nép bizalmát az angol demokrácia iránt.

4. A zsidó nép semmiesetre sem és semmilyen feltételek között nem fog hozzájárulni és nem fog belenyugodni olyan megoldásba, amely korlátozza a Balfour-deklarációban és a népszövetségi mandátumban biztosított palesztinai jogokat.

5. A palesztinai jisiv és a mögötte álló zsidó nép kész a békés együttműködésre az arab néppel, amelynek megadott, hogy több szomszédos királyságban szabad nemzeti életet éljen. Tekintet nélkül az arab terroristák erőszakosságaira, meg vagyunk győződve róla, hogy a palesztinai arabok kérdése megoldható a zsidó érdekekkel és a zsidó jogokkal való összhangban, amelyek mindig egybeforrottak a zsidó néppel és azzal egy kötelezettséget is fognak alkotni mindig.

6. A lengyelországi zsidóság teljes szolidaritásáról biztosítja a palesztinai jisivot, amely immár két és fél éve véres harcban áll, a biztonságot és a békéért, a nagy zsidó bevándorlásért, a munkáért és az építésért.

Jeruzsálem, október 22. Sir Harold MacMichael palesztinai főkormányzó felhatalmazta Haining tábornokot, a palesztinai angol haderők főparancsnokát, hogy a polgári kerületi kormányzók helyébe katonai biztosokat nevezzen ki. Ugyanekkor a palesztinai rendőrség vezérfelügye-

Egy egészséges bőr...

gyermeknek legnagyobb fontossággal bír. Használjon tehát

NIVEA-GYERMEKSZAPPANT

amely a bőrt tisztítja, enélkül hogy megérintené. „Eucerin” tartalma erősíti a bőrszöveteket.

Ára Lei 20.-

A teljes gyermekápoláshoz szükséges továbbá, NIVEA-gyermekpuccs és NIVEA-gyermekkrém

lőjét a katonai haderők főparancsnoksa alá helyezték. Az eddigi kerületi kormányzók ezentul, mint politikai tanácsadók fognak résztvenni a közigazgatásban.

O'Connor vezérőrnagyot, a hetedik divízió parancsnokát, Jeruzsálem katonai kormányzójává nevezték ki. Amikor az angol csapatok bevonultak Jeruzsálembe és megkezdtek a fővárosnak a terroristáktól való megtisztítását, Jeruzsálem már katonai közigazgatás alatt állott. Az új várost teljesen bekerítették és elszigetelték a többi városrészekről. A modern negyedek határában páncélos osztagok, katonai járőrök állanak. Az óváros kapuit teljesen elzárták. Falai mögött a terroristák elbarrikádózták magukat. Hétfőtől kezdve az óváros lakói teljesen elszigetelődtek a külvilágtól. Kétezer főnyi katonaság zárta körül a régi városrészt, melynek muzulmán negyedei teljesen a terroristák uralma alá kerültek az előző napokban.

Újabb zsidó áldozatok

A hadműveletekben a zsidó véderő is résztvesz. Így az utóbbi napokban újabb zsidó veszteségeket regisztráltak a palesztinai jelentések. Ábrahám Cohent, a zsidó önvédelem kerületi felügyelőjét és helyettesét, Meir Averbuchot Rison Lő-

cion mellett orvtámadók lelőtték. Jaffa közelében súlyosan megsebesült Salom Manzura, a zsidó önvédelemnek egy másik vezetője. A magyarországi származású Áron Karnit, egy angol építő társaság munkavezetőjét lelőtték a terroristák.

A jaffai központi rendőrség közelében lelőtték egy arab rendőrfelügyelőt. Khalil Tadroszt, az arab nemzeti autobusz-társaság igazgatóját, súlyosan megsebesítették. Abu Rauf Ashantit, az Adifaa című arab lap szerkesztőjének testvérét, ugyan csak súlyosan megsebesítették és a telavivi Hadassza kórházba szállították be. Gaza mellett a katonaság rajtacsapott egy arab bandát, mely fel akarta robbantani a vasuti töltést. A katonák fegyvertűz alá fogták a merénylőket és három lelőtték közülük, kettőt pedig elfogtak. Saris közelében hasonló sorsra jutott egy arab banda, amely meg akarta támadni az ottani katonai patrult. A támadók közül három lelőtték.

— Ha gyomrát elrontotta, igyék azonnal egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Kemal Atatürk legjobb barátját szemelte ki utódjául

Bay Fethi, aki parlamenti ellenzéket gyártott a diktátor kérésére

A legújabb jelentések arról számolnak be, hogy Kemal Atatürk állapota javult. A hír mindenütt örömet kelt. A betegség azonban súlyos természetű és a sajtó nemcsak a török diktátor egyénisége, hanem maga a betegség, továbbá pedig az utódlás kérdése is foglalkoztatja. A török diktátor betegségéről mindössze annyit szivárgott ki, hogy Atatürk májzsugorban szenved és hogy közvetlen környezetében nem tűr el semmilyen zajt. Ez év nyarának legnagyobb részét, a török diktátor Savaronna nevű jachtján töltötte. A jacht motorjának zaja olyan nyugtalanítólag hatott idegeire, hogy a jachtnak egy helyben kellett horgonyoznia. A jacht világitását egy tengeraltatójáról szolgáltatták, hogy semmilyen gépzetek ne zavarája a beteget. Különös végezete egy olyan embernek, aki egész élete folyamán rendkívüli energiáról és vitalitásról tett tanúbizonyságot.

Kemal Atatürk még hatvan éves sincs. Ebben az évben már nem mehetett el Jalovában lévő nyaralójára, ahol azelőtt gyakran láthatták a parkban sétálni. Idejének legnagyobb részét uszással és napfürdőzéssel töltötte. Jalova egyike a legnevezetesebb művének. Jalova a modern Törökország bélyegét viseli magán, úgy ahogyan azt a ma nagy beteg diktátor megreformálta.

Ha napjaink többi diktatorai és népvézerei józanul élnek és majdnem aszkéta életmóddal kímélik egészségüket, úgy Kemal értett hozzá, hogy kivegye részét mindabból az örömből, amit az élet csak nyújthat. Kemal szeret táncolni, mulatni és szívesen tölti éjszakáit barátai társaságában.

Az amerikai dancíngokat és bárókat meghonosította keleti hazájában. Ez a hedonista életmód nem akadályozta meg abban, hogy hatalmas munkát valósítson meg, hogy jelentős reformokat vezessen be országában és hogy polgári forradalmat hajtson végre egy olyan országban, ahol meg akarták őrizni a letűnt civilizáció társadalmi strukturájának patriarchális és feudális tradícióit.

Kemal Atatürk élete olyan, mint egy cselekménnyel tulzsufolt regény, amelyet csak eseményekben gazdag korszakunk az utóbbi 25 évben termelhetett ki.

Betegsége, amely az utóbbi időben urrá lett rajta, időszerűvé tette az utódlás kérdését. Minden valószínűség szerint régi fegyvertársa és barátja, Bay Fethy lép a helyébe, ha betegsége miatt Atatürknek vissza kell vonulnia a politikai élettől.

Bay Fethy párizsi, majd londoni török követ volt. Ismet Inonü interregnuma idején pedig a kormányelnöki székben is ült. Bay Fethyről mesélik a következő nem

Megszállni Bucarestben legjobban a Hotel Esplanadeban lehet. A Főváros szívében: **TELJESEN ATALAKITVA.** Minden szobában telefon, fürdő, stb. Mérsékelt árak.

HOTEL ESPLANADE Bul. Academiei 8.

mindennapi történetet: Egy napon Atatürknek eszébe jutott, hogy nincsen ellenzéke. Egyetlen párt uralja a politika terepét, amelynek élén ő maga áll. Azt akarta ugyanis, hogy rendszerének bizonyos parlamenti arculata legyen. Arra gondolt tehát, hogy személyesen gondoskodjék ellenzéki pártokról, amelynek azonban nem szabad messzire mennie a merészégekben. Legjobb megoldásnak találta, ha az ellenzéki párt élére régi barátját, Bay Fethyt állítja.

Az eszme valóban szenális volt. Ekkor azonban olyanmi történt, amire tulajdonképpen számítani lehetett. Az összes elégedetlenek, az ellenzéki párt köré csoportosultak. Így aztán, rövid idő múlva Bay Fethy, Atatürk legjobb barátja, olyan mozgalom élén találta magát, amely a mindenható diktátor komoly ellenfelének bizonyult.

A hűséges barát megtanácskozta a dolgot Atatürkkal, aki a súlyos helyzettel számotvetve, lépésről-lépésre leépítette az általa létesített ellenzéket. Fethy ezután párizsi, majd londoni követ lett és a fikatív ellenzékiből hűséges követ vált.

Mіндеzekből arra lehet következtetni, — minthogy barátságuk töretlenül megmaradt — hogy Atatürk leghivatottabb utódja csak Bay Fethy lehet.

Hol száll meg TIMISOARAN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autobusz várja, viteldíj: 10 lej. Szobaárak utazók részére 98—125 lejig mindennel együtt.

HIREK

Kemény lesz az ideo tél. Bucurestiből jelentik: A meteorológiai jelentések szerint ebben az évben igen hideg télre lehet számítani egész Európában.

Kis flottát épített az egyiptomi kormány. Kairóból jelentik: Az egyiptomi kormány kis flottát épített. 1914-ben az egyiptomi hadsereg létszáma 100.000 lesz a repülőké 12.000.

Öngyilkos lett egy buzai egyetemi hallgató. Bucurestiből jelentik: Scarlet Alexe buzai egyetemi hallgató aki gyógyíthatatlan betegségben szenvedett tegnap öngyilkos lett a fővárosban.

Az ifjúi vizsgálóbíró folytatja a nyomozást a kijárási ügyében. Bucurestiből jelentik: Az ifjúi vizsgálóbíró folytatja a nyomozást a kijárási ügyében, amely főleg a pénzügyminisztériumban tevékenykedett. Emil Ogadescu vizsgálóbíró tegnap újabb házkutatásokat tartott és valószínű, hogy további letartóztatásokat fog elrendelni. Ion Crucianu ügyvéd elúnt.

BON JOUR

a francia köszöntése. Bizony, mindenféle más nyelv járja. Az izlésben nincs annyi különbség, mert minden országban kedvelik és eszik a „505 a csükkal“-t, az új remek cukorkát.

505
EUROPA CUKORKAJA

Romániában gyártja:
KANDIA S. P. A., Timisoara

Meghosszabbították a lejárt állami adósságok likvidálásának határidejét. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium március 31-ig meghosszabbította a lejárt állami adósságok (arierate) likvidálásának határidejét.

Felakasztotta magát egy bucuresti kereskedő. Bucurestiből jelentik: Ion Grosu 58 éves kereskedő gyógyíthatatlan betegsége miatt felakasztotta magát.

Újabb tömeges szovjetországi lovágésekről ad hírt a lengyel távirati iroda. Varsóból jelentik: A lengyel távirati ügynökség Moszkvából nyert értesülése szerint Sztalin tisztogatási akciójában újabb eredményeket tegnap délelben Werdlow közösgben kivégezték Bücher marsallnak, a távolkeleti szovjethadsereg főparancsnokának 19 magasrangú katonatiszt bizalmasát és fegyvertársát. A kivégeztek között volt három tábornok, hat ezredes és tíz százados. A katonatisztek felett rögtönítélő bíróság ítélték. Ugyancsak Moszkvából érkező jelentések szerint Szovjetországban ismét megkezdődtek a politikai gyilkosságok. A tegnapi nap folyamán Kazawstanban meggyilkolták a katonai ügyészt, a wladivostoki helyőrség két ezredparancsnokát, míg Khabarowskban két katonatiszt a szó szoros értelmében lemészárolta a távolkeleti katonai biztost.

EGYESÜLT ÉLEK

Wizo kulturárlután. A kolozsvári Wizo előadásorozatában f. hó 25-én délután 4 órakor a helyicsoport helyiségében (Str. Memorandului 13) Danzig Hillé tart előadást. A vezetőség kéri a hölygek minél nagyobb számban való megjelenését. Minden külön meghívás mellett.

A Zsidó Nemzeti Szövetség iparos alosztályának közgyűlése. Vasárnap, október 23-án délelött 10 órakor a Memorandului 13 alatti helyiségében tartja meg rendes évi közgyűlést acionista iparosok szervezete, amelyre ezuton is meghívja összes tagjait, a szervezet barátait és minden cionistát. A közgyűlés programja a következő: Elnöki megnyitó: Schwartz Ignác. A zsidóság helyzete: Florenthal Avram. Beszámoló a szervezet elmúlt évi munkájáról: Siowitz Dezső főtitkár. A dolgozó zsidó nő hivatása: Ezri Samuél. Jelentés a palesztinai kivándorlás lehetőségeiről: Lusztig Andor. Indítványok, valamint a jövő évi vezetőség megválasztása zárja le a közgyűlést.

A székrekedés szenvedéseket okoz, amelyek csodálatosan elmulnak egyetlen pohárral

FERNET-BRANCA-IÓI

Tolvaj szerzetest fogott el a temesvári rendőrség. Hetekkel ezelött Ipolit Ion ökirályságbeli szerzetes a strumbai kolostorból 60 ezer lejt sikkasztott és megszökött. Néhány nappal ezelött Temesvárra jött, ahol hamis iratok segítségével több ipari vállalatból nagyobb összeget vett fel a monostor „építkezési költségeinek fedezésére.” A rendőrség körözövelél alapján Temesváron letartóztatta a tolvaj szerzetest és őrizet alatt illetőségi helyére toloncolta. A megkároított vállalatoktól felvett pénzt a szerzetes időközben már elköltötte.

Módosítják a tőzsdetörvényt. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium tervezetel dolgozott ki a tőzsdetörvény módosítására. Hivatalos tözsdetörvény a jövőben csak egyetemi végzettségűk lehetnek tehát a kereskedelmi akadémia licenciatúsai.

Ami mindenkit érdekel: a mai Spanyolország. Közél három éve olvasunk napenként arról, hogy mi megy végbe Spanyolországban. Az „Erődtörvény” (Bocada) c. film, amely most fut a Royal slágermozgóban hű képet adja a mai feldult Spanyolországnak. Forradalmárok, kémekek izgalmas munkája pedig le előttünk. Idegfejesítő jelenetek öröklítik meg a mai feldult Spanyolországot. Azonban az érzelmekek soha nem tudnak elfojtva maradni, mert ebben a földi pokolban is egy nagy szerelem virágozik ki. A harcok egyik vezető személye szerelmes lesz egy kém lányába, akit hosszas viszontagságok után megszabadít börtönéből és boldogok lesznek együtt. A film elkészítésére külön expedíció indult el Spanyolországba. A felvételek mind eredetiek és nem kevesebb, mint másfél millió dollárba kerültek. A film főszerepét Madeleine Carroll és Henry Fonda alakítja. Rendezője William Dieterle, aki a Zola és Pasteur filmeket rendezte. A filmet mindenkinek figyelmébe ajánljuk.

Még pár napig tart
legszebb kristályok, márkás porcellánok, nippel, képkeretek, képek és szőnyegek olcsó elárúsítása:

„Pax” CLUJ, Calea Marechal Foch 3.

Amerikában nem dobják többé tengerbe a főleges terményeket, hanem szétosztják a szegények között. Washingtonból jelentik: Ismeretes, hogy Amerika több államában bő termés esetén a terményeket megsemmisítik. Braziliában nemrégiben még többzáz ezer métermázsa gyöngykávé dobta a tengerbe, Észak-Amerikában pedig buzavál fűtötték a mozdonyokat. Wallace, az Egyesült Államok földművelésügyi államtitkára elhatározta, hogy más és egyszerűbb rendszerrel fog védekezni a bő termések árromboló hatása ellen. Wallace új mezőgazdasági programjában azt a tervet akarja megvalósítani, hogy a nagymennyiségű termékek csökkentésére a gabonát, gyapotot, kávé és gyümölcsöt osszák szét Amerika szegényei között. Az államtitkár szerint ezek a szegény emberek nem vásárlók, tehát a nekik adott terményekkel nem fog megfogynakozni a vevők száma.

Agyonlőtte magát egy tanító. Constanțaból jelentik: Salceanu Tataru-közösgbeli tanító agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra, amelyben azt az óhaját fejezte ki, hogy országgyűlési tagként tevékenykedjen. Tették oka ismeretlen.

A szines film előretörése. Az utóbbi időben Hollywoodban mind több és több szines film készül. A szines minél tökéletesebb előállításán állandóan kísérleteznek és a sok fáradság- és pénz-áldozat meghozta az eredményt. Kertész Mihály, a „41-es brigád” felelhetetlen alkotójának legújabb filmje „Haj-sza az arany után”. A „Paris Soir” a következőket írja a filmről: „Ez a mi kétségkívül a legszebb, mely valaha készült. A 41-es Brigád” rendezője csodát művelt. Az első film, melynek színei „természetesek.” A kaliforniai farmerek és a pénzéhes bevándorló aranyások közötti állandó küzdelmeket mutatja be e film, melynek nagyszerű főszereplői Georg Brent és Olivia de Havilland. A film hétfői kezdettel fut a Select mozgóban.

A legolcsóbb áron a legjobb minőséget kaphatja

„FEMINA” CLUJ, Str. Memorandului Nr. 1.
női konfekció áruházában, ahová már megérkeztek a legújabb öszli és télikabát és ruha újdonságokban. Nagy választék rék iskolás leányka kabátokban.

KAZAR LÁSZLÓ KIÁLLITASA SZIGETEN. Az erdélyi műpártoló zsidó közönségnek régi ismerőse Kazár-Katz László, ez a szerény, szűkszavú fiatalember, akinek tehetsége elismerésre talált Párizsban is. Évekkel ezelött sikeres kiállítása volt Kolozsvárt is, a Salom Klubban. Azóta Kazár László művészete nagy fejlődésen ment keresztül. Elhagyta az esetet és a temperamentumának, gondolatkörének sokkal inkább megfelelő rajzhoz folyamodott. „Két garas ára intelligenciával is lehet valaki nagy festő, de rajzban csak kontár lehet” — írja André Lhote, a neves francia művész és esztéta egy tanulmányában.

Kazár is sikeresen oldotta meg ezt a problémát és rajzai különböző román folyóiratokban is megjelentek. Egy ideig visszavonult a máramarosi hegyek közé és ezekből a barangolásokból született tizenkét rajzból álló mappája: a „Málékényér”.

Azóta Párizsban is járt, ahová ugyanaz a tudásszomj vitte, amely cly sok zsidó művészt sodort a fény városába. Kazár párizsi kiállítása nagy elismerést vívott ki számára és művészi karrierjének nagyjelentőségű állomása volt.

A párizsi kiállítás után újból visszatért Máramaros hegyei közé. Új rajzaiban a természet összeforr az emberrel, egymást meggyarazva és kiegészítve. A szurrealista irányzat dominálja képeit, amelyekkel megtaláljuk a falusi zsidót, aki életkörülményeiben környezetéhez hasonlít, a molnárt és kenyérsütőasszonyát, mint a falu vitalitásának szimbólumát. Megkapóan tökéletes harmónia árad Kazár „Este” című képéből, amelyen az emberrel és állattalval megpihen a természet is. A máramarosi táj szigorúságát végtelen finomságokban fejezi ki és az elszálló varjak háromszöge „Lira” című képében a mulandóság tragikumát idézi elénk.

Szülővárosában, Máramaros-Szigeten nyílt meg ma, szombaton a művész legújabb képeinek tárlata, melyet a város miliórt közönségének nagy érdeklődése kísér. (D. P.)

Színájában havazott. Bucurestiből jelentik: Színájában hideg eső esett, majd havazni kezdett. Az egész vidéken beállt a fagy.

Kenyéren és vizen tartotta nagynénjét, hogy kizsarloja tőle a vagyonát. Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrség folytatja a nyomozást Nicu Preiss Moruzsi uccai lakos ügyében, aki fogva tartotta 65 éves nagynénjét, hogy rávegye vagyonának az ő nevére való átírására. Preiss két éven át egy valóságos kalitkában őrizte az öregasszonyt, akinek csak kenyéret és vizet adott.

Poloskát
legjobb módszerrel írt
DEAK mérnök, Piața
Uniri 7. Telefon 17-17.

Román küldöttség a jugoszláv iparosok kiállításán. Belgrádból jelentik: A bucuresti munkakamara elnökének vezetésével román iparosküldöttség kereste fel a jugoszláv iparosok első belgrádi kiállítását.

Erőteljes, vérmes, kövér embereknek reggelenként éhgyomorrra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kiadós béltürelést biztosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcsérést s a vérkeringést az egész szervezetben megélénkíti. Kérdezze meg orvosát.

Pénzügyi szakértekelet Washingtonban a frank és a font értékesítésével kapcsolatban. Washingtonból jelentik: Morgenthau kincstári titkár pénteken a pénzügyi szakértők értekezletén elnökölt. A pénzügyminisztérium nem hajlandó semmilyen felvilágosítást sem adni az értekezlet tárgyról, de tudni véljük, hogy a fontsterling és frank gyengüléséről volt szó, aminek bizonyos kihatásai vannak a cserepiacra, kapcsolatban a jelenleg folyamatban lévő angol-amerikai kereskedelmi tárgyalásokkal.

Képviselletek,
mindenneműt, de főleg a rövidáru szakmában, keres a legjobb referenciákkal rendelkező jól bevezetett Bucuresti cég. Ajánlatokat „5432” jellege alatt az Admínistratia Ziarelor Provinciale Bucuresti, Str. Vánator 8 címére kérünk.

Nem leszek hálátlan

Szilágyi László és Márkus Alfréd zenés vígjátékának bemutatója a Davila Színházban —

A színház zenés vígjátékának jelzi a „Nem leszek hálátlan” című péntek este a Davila Színházban bemutatott darabot. Nem pontos meghatározás, mert éppúgy ráilienek az operett jelző is. Sok zene, ellágyuló duettek, trikkök, új tánckreációk váltakoznak benne, amik az operett ismerve. Eppen csak görökl felvonulása hiányzik. Ugyilatszük emiatt nevezik zenés vígjátéknak az operettben már annyira bevált társszerzőnek, Szilágyi Lászlónak és Márkus Alfrédnek ezt a Budapesti szériás sikert elért darabját. Vígjátékká avatja meg a sok pesti szellemesség is, amely főleg helyzetkomikumából szíporkázik.

Alapötlete egy államtitkárnak beteljesült programjából indul ki, hogy tudnillik nem kell több robotoló, férfiak helyét elfoglalja a különböző munkaterületeken. „Nem akarok többé dolgozó nőt látni” — a jelszava és elgondolása szerint vissza kell irányítani minden nőt a tűzhely mellé. Ilyen állapotok mellett, több lesz a kenyérkereső férfi, aki családot is alapíthat és a nők is inkább jutnak férjhez, mint eddig. A kormánytényező nagy beszédben jelentette be szándékát, ami elég volt ahhoz, hogy a vállalatok seregestül becsússák el női alkalmazottait.

A szép elgondolás, mint mindig, ugy ezuttal is, a gyakorlatban egészen másképp fest. Előre nem sejtett akadályok, társadalmi és gazdasági bajok kísérik nyomom a nőberát államtitkár elhamarkodott kijelentését. Nagy bonyodalmak központjában esik, amiből három felvonás mókás-vidéám szövevényel után tud csak kikészülni.

Szép, fülbemászó, olaszosan lágy zenéje kétségtelenül slágerrel lezár az idénynek. Két felvonás előtt firenzei zenész-közösgben Kallós József énekel két áriát. Szines, fiatalosan lendülő hangja és immár biztos előadása kimagasló teljesítménye volt az estnek.

A főszerepet, egy az államtitkári bölcsesség miatt állásából elbocsátott és férjét követelő leányt a primadonna, Krémer Mancsi játszotta nagyon kedvesen és minden helyzetben, ellágyulásában és energikus fellépésében egyaránt természetes közvetlenséggel. Sándor Stefi sok hájjal megkent pesti démont játszott azzal a búbajos humorral és csapongó jókedvvel, amely minden fellépésének sikerét biztosít. Az államtitkár Jenei János személyesítette meg sneidig játékkal és kellemes énekekkel; Tompa Pufi az államtitkár hol alázatos, hol arrogáns személyi titkárának szerepében kacagatott. Gróf László a második felvonásban jön csak a színré és egy öregedő, előkelő szórakozásokat kedvelő magnást személyesít. Betölti és élénkíti a színpadot akkor is, amikor egyedül van és elvilharzott idők mulásán melázgat. Leghatásosab része volt a darabnak az a jó időket visszaszáró halk dala, amelybe a kitűnő művész öszinte szentimentalizmust vitt bele. A tehetséges rendezés is egyébként Gróf László műve. Fülöp Sándor dadogó fotóriporterén sokat kacagtak.

A szép és stílusos san remöl díszleteket Rajnai Sándor tervezte; a zenekart Schreiber Alajos vezényelte lendületesen. Teit háztapsolt az idény első oprettjének számos kihívással és az ambiciózus művészgárda ünneplésével.

BOTÉ kozmetikában
Cluj, Calea Regale Ferdinand 34.
Telefon 20-11.
TANITVANYKIKÉPZÉS.

ARVERÉSI HIRDETMEY
Közösgbe tesszük, hogy 1938. október 24-én délelött 10 órakor az első kerületi államf adóhivatal a Piața Mihai Viteazul téren különböző férfi és nő ruhákat, felöltöket és téli kabátokat fog eladni. Érdekeltek a fent jelzett helyen és időben jelenjenek meg.

Az agrár... Napolásait a reszus. bizottai. gény as. ség mir. es váls. melés v. tekintet. ség ált. legelősz. amely hagyta. szük, h. tü és a. Mussoli. Népszö. tot tal. Nemzet. pontja. ezt a k. mi ált. sében. Az e. és amé. oldásá. tulterm. akartá. vizsgá. sági v. az egy. lő felt. kaikul. amitt. termés. hogy. ges he. rossz. meg a. hivat. ratu. békeév. járadé. lejára. sem a. ten. már a. oldalr. lés va. nemze. lyel k. is ala. instit. évek. főleg. hitelé. lenné. mény. Az. Néps. zetek. amely. bank. Ez a. láta. semh. Néps. hetn. sek. A. Aub. hogy. szem. Ami. van. szem. állar. ezér. és k. rárb. A. tőse. lyes. napé. ker. rész. de e. ale. telt.

KÖZGAZDASÁG

Az első nemzetközi agrárhitelkongresszus

Nápolyban e héten kezdte meg tárgyalásait az első nemzetközi agrárhitelkongresszus. A kongresszusra elküldték megbízottait nemcsak az érdekelt tőkeszegény agrárállamok, hanem a Népszövetség által kezdeményezett kongresszust legelőször olyan államban tartanak meg, amely a Népszövetséget oly brüszkül hagyta ott. Ha azonban számításba vesszük, hogy ez a probléma mily régi keletű és azt, hogy a nyolc évvel ezelőtti Mussolini még mennyire ragaszkodott a Népszövetséghez, úgy rögtön magyarázatot találunk arra is, hogy miért van a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet központja Rómában és miért rendezték meg ezt a kongresszust Nápolyban, a Mussolini által elhagyott Népszövetség rendezésében.

Az elmúlt évek alatt az összes európai és amerikai válságzakértők a válság megoldásának problémáját a mezőgazdasági túltermelés kérdésének megoldásával akarták megkezelni. A kérdés szakszerű vizsgálatánál kitűnt, hogy a mezőgazdasági válság egyik legfőbb oka az, hogy az egyes buzátermelő államok nem egyenlő feltételek mellett, nem egyenlő költségkalkulációkkal termelnek, a gyengébb amiótt dumpingáron is tudni igyekeznek termésköltségük és tudni sem akar arról, hogy a termelést racionalizálja. E beteges helyzet egyik okául az agrártermelés rossz finanszírozási lehetőségeit jelölték meg a tőkeszegény agrár államok vezetői, hivatkozva arra, hogy amíg a hosszulejáratú mezőgazdasági hitellehetőségeket a békeévekben szinte keresték a nyugati járadékos tőkekezek, addig most a hosszulejáratú agrárhitelről tudni sem akarnak sem a londoni Cityben, sem a Wall-Streeten. A Népszövetség gazdasági szakértői már az 1929. és 1932. években erről az oldalról kezdték vizsgálni az agrártermelés válságát és már akkor felmerült egy nemzetközi agrárhitelkalkuláció terve, amelyvel kapcsolatban Baselben 1930-ban meg is alakult az Internationale Bodenkreditinstitut. Ez az intézet azonban az első években csak egyes európai államok — főleg Németország — számára nyújtott hitelek, a további hitelezéseket lehetlenné tették 1931. júliusának ismert eseményei.

Az agrárhitel kérdésének megoldását a Népszövetség gazdasági bizottsága a Nemzetközi Fizetések Bankjához utalta át, amelynek igazgatóságában a világ jegybankjainak kormányzói foglalnak helyet. Ez a komoly és előkelő testület úgy találta, hogy a kérdés sokkal súlyosabb, semhogy egyszerű igazgatósági, vagy Népszövetségi határozattal elintézni lehetne. Eppen ezért a Nemzetközi Fizetések Bankja, van Beyen elnököt és Roger Auboin vezérigazgatót bízta meg azzal, hogy az egyes tőkeszegény államokban személyesen tanulmányozzák a kérdést. Amint ismeretes, az elmúlt hónapokban van Beyen elnök és Auboin vezérigazgató személyesen látogatta meg az érdekelt államokat, így néhány hónappal ezelőtt ezért járt Romániában van Beyen elnök, és később Franciaország legkiválóbb agrárhitel szakértői.

A Nemzetközi Fizetések Bankja vezetésége elnöke és vezérigazgatója személyes tapasztalatai alapján készítette el a nápolyi kongresszuson most megvitásra kerülő megoldási tervet. A terv egyes részleteiről már előre informálva voltak az egyes államok delegátusai, több ilyen delegátus gyorsabb megoldásokat követelt, mint amilyent a Nemzetközi Fizeté-

Az új adóbehajtási törvény az adózók számos sérelmét orvosolja, azonban általában szigorítja az eddigi rendelkezéseket

Részletesen szabályozták a jogorvoslati lehetőségeket

A pénzügyminisztérium elkészítette az új adóbehajtási törvényt, amelyet néhány napon belül a Hivatalos Lapban kihirdetnek s amely 1938 december 1-én lép életbe. Az új törvény számos esetben honorálja az adózók legsúlyosabb zaklatási sérelmeivel kapcsolatos kifogásokat, ugyanakkor azonban — az egyenletesebb és pontosabb adóbehajtás érdekében — számos szigorítást is tartalmaz. Az általános behajtási eljárásban kevés az eltérés a régi törvénnyel szemben, fenntartották a pontos fizetőknek adott 5—7 százalékos engedmények rendszerét is. Nagyobb eltérés a jogorvoslati részben van.

Általában megállapítható, hogy a törvény az eddigi rendszernél jobb; pontosabban meghatároz olyan részleteket, amelyeknek eddig csak a joggyakorlat adott helyenként és esetenként változó magyarázatokat.

A kontesztációval, mint jogorvoslattal élni lehet a végrehajtási jegyzőkönyv, a letiltás, az általános zárgondnok kinevezése, valamint az összes jövedelmek lefoglalását elrendelő jegyzőkönyv ellen.

Az adós számára a kontesztációs terminus 15 nap, ami jelentős javulás a múltal szemben. Harmadik személy is benyújthat kontesztációt és pedig az árverés előtti napig bármikor.

A törvény szerint a fizetési felszólítás

(somație de plata) ellen nincsen helye kontesztációnak. Az ilyen felszólítás ellen azonban fel lehetett szólalni egyszerű kérvénnyel a kiküldő hatóságnál. Természetesen ez most is változatlanul lehetséges.

A járásbíróóság illetékessége 5.000 lejes ügyekben maradt meg. Ezen az összegben felül esetben a törvényszék dönt az ügyekben. Ugy a járásbíróóság, mint a törvényszék első és utolsó fokán dönt az eléje kerülő kontesztáció fölött, a hozott ítélet csak recurrusál támadható meg.

Ugyancsak részletesen szabályozta a törvény a kontesztáció alaki kellékeit is és ezeknek be nem tartása esetére a kontesztáció semmisségét helyezi kilátásba. Az adósok egyenes adók és taxák ellen beadott kontesztáció esetében semmisség terhe alatt, kötelesek (a kontesztálók) a teljes összeget letenni, ha más természetű végrehajtásokról van szó, ugy kevesebbet is lehet tenni. A bíraktól függ, hogy ezek után felfüggesztő hatálynak nyilvánítják-e a kontesztációt, de ebben a kérdésben mindig a felek meghallgatásával kell döntenők.

A törvény részletesen szabályozza még az elévülési és a bíróságok előtti eljárás kérdéseit is. Így az eddigi tíz évi elévülési határidőt öt évre szállítja le az új törvény.

Uj adóügyi rendeletek és döntvények

Csak a ténylegesen fizetett kamat összege után számítható tőkekamatadó Az üzleti könyvek nem mellőzhetők az évi adó megállapításánál

Egyik csernovici kereskedő a maximálisanál jóval alacsonyabb kamat mellett vett igénybe folyószámlahitelt egyik üzletfelétől és a ténylegesen fizetett évi kamattal rőtta le a tőkekamatadót. A fiscus közgei kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, azon a címen, hogy a tőkekamatadó nem a törvényesen megállapított 6 százalékos kamattal fizették, hanem ennél alacsonyabb kamattal fizették. Felfolyamodással került az ügy a csernovici törvényszék I. szekciójára, amely helyt adott a recurrusnak és a döntés indokolásában kimondta, hogy vélemézt kamattal csak a betöltött követelések esetén lehet alapja a tőkekamatadónak, minden más esetben a tőkekamatadó csak a ténylegesen fizetett kamatösszeg után követelhető. (172—1938. sz.)

Egyik bucuresti vállalat könyvvezetésében restanciákat találtak a fiscus közgei, az évi adókiivetéssel kapcsolatos könyvvizsgálat során és ezért az évi adó megállapításánál mellőzték a könyveket, noha a kiivetés alapjául szolgáló előző évi adatok pontosan szerepeltek a könyvekben. Ugyanakkor a fiscus a könyvek mellőzését nem indokolta. Felfolyamodással (recurs) került az ügy a bucuresti tábla V. szekciójára. A tábla döntésében helyt adott a recurrusnak és az indoklásban megállapította, hogy az üzleti könyvek még akkor sem mellőzhetők az

seks Bankja vezetői terveznek és éppen ezért a nápolyi kongresszuson ezen volt a legtöbb vita.

A másik súlyos probléma, hogy a jobb hitelezés intenzív gazdálkodást és racionalizálást, a racionalizálás — ugyanazon a területen — nagyobb hozadékot és ennek megfelelően az egyes exportor államok számára nagyobb gabona-

évi adó megállapításánál, ha az adózó nyilatkozatában beismeri, hogy a vizsgálat idején könyvvelésében hátralékban volt. A döntés szerint az üzleti könyvek csak akkor mellőzhetők, ha a könyvelés a formai feltételeknek nem felelt meg, vagy pedig a könyveket hamisan vezették. Elutasították a döntésben a fiscus megállapítását azért is, mert a fiscusnak a könyvek mellőzését minden esetben szabályosan indokolni kell. (23—1938. sz.)

Egy másik ügyben ugyancsak a bucuresti tábla V. szekciójára szintén helyt adott a könyvek mellőzése miatti recurrusnak, azzal az indoklással, hogy kisüzem nem köteles naponként vezetni a könyveit és a havonként egyszer bevezetett tételek éppennygy szabályosnak tekinthetők az évi adómegállapítása szempontjából, mint a naponkénti bevetés, ha a bevezetett üzleti forgalom összes adatait az illető kisüzem szabályszerű bejegyzésekkel (justificative) igazolta. (31—1938. sz.)

Egyik bucuresti cég ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, mert az autódót mindig az illető évnegyed utolsó napjaiban fizette be. Felfolyamodással (recurs) került az ügy a bucuresti tábla V. szekciójára, amely helyt adott a recurrusnak és döntésében kimondta, hogy az autódó az illető évnegyed bármely napján fizethető és ezért kihágási jegyzőkönyv nem vehető fel. Az indoklásban a

főlölséget eredményez. Viszont a Népszövetségnek éppen az a célja, hogy nemcsak, hogy ne növelje az el nem adható feleslegeket, hanem — a termelőterületek csökkentésével — csökkentse azokat. Ez a látszólagos ellentét mikénti áthidalásától függ az egész kongresszus sikere és számos tőkeszegény agrárállam boldogulása a jövőben. (28)

tábla megállapította, hogy az egyenesadók ugyan évnegyedenként előre fizetendők, azonban az autódóról szóló törvény 7. cikke csak azt mondja, hogy az autódó évnegyedenként fizetendő, de a paragrafusban nincs benne az a kitétel, hogy évnegyedenként „előre” fizetendő. Így az autótulajdonos nem követett el kihágást azzal, ha az adót az illető évnegyed utolsó napjaiban fizette ki. (58-1938. sz.)

A központi adóügyi bizottság döntései

Akkorbér után 4—8 százalékos adó fizetendő. A központi adóügyi bizottság legutóbbi ülésén foglalkozott a műhelyen kívül akkordban dolgozó munkások adójának kérdésével. A döntés szerint az akkordbérért dolgozó munkások hetenként, vagy havonként a ténylegesen kifizetett munkabér után az adótörvény 43. cikke szerinti 4—8 százalékos adót kötelesek fizetni, ennek törvényes pótlékaival együtt.

A részvénytársaságok épületei után jog erősen megállapított jövedelmi adó (supracota) nem törölhető. Az adótörvény 1937 április 1-én módosított 55. cikke szerint a részvénytársaságok épületei nem róhatók meg supracotával. Több részvénytársaság ezen az alapon az 1937-38. évre a törvény kihirdetése idején már jog erősen megállapított supracotát törlesztésért kérte. A központi adóügyi bizottság döntésében megállapította, hogy a részvénytársaságok épületei nem róhatók meg supracotával, azonban az előzőleg már jogerősen megállapított supracoták nem törölhetők.

Pénzügyminiszteri rendeletek

Minden adókiivetés alkalmával cég hivatal igazolása szükséges. A pénzügyminiszter 279.004-1938. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint minden cég az adókiivetés alkalmával cégbíróaságtól szerzett cégjegyzékkivonattal köteles igazolni a cégét. Ez az igazolás főleg azért szükséges, hogy a legutóbbi adókiivetés óta nem történt-e az illető cégnél olyan változás, mely az adómegállapítására kihatással van.

A bélyegtörvény alkalmazása szempontjából a cégek összes ügyelei ellenőrizendők. Lapunk egyik legutóbbi számában ismertettük ezt a rendeletet, amelyet a pénzügyminiszter október 10-én 301.391-1938. szám alatt hirdettet ki.

Munkások által rendezett előadások mentesek a látványossági adó alól. A pénzügyminiszter 251.707. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint a „Munka és jövedv” (Munca si Voi Bună) akcióval kapcsolatban rendezett előadások beléptidijai mentesek a látványossági adó alól, ha a beléptidij személyenként 10 (tiz) lej nem halad meg. A rendelet vonatkozik a színházak, mozik és más helyek termeiben megrendezett összes előadásokra, ugy a városokban, mint a falvakban.

A malmok önműködő mérlegei november 1-éig felszerelendők. A pénzügyminiszter 290.295. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint a malmok önműködő mérlegeinek felszerelési határideje 1938 november 1. A rendelet hangsúlyozza, hogy ezt a határidőt a pénzügyminiszter többé nem hosszabbítja meg.

Pénzüntézet hírek

A Bank of Roumania Ltd. bucaresti angol érdekeltségű pénzüntézet most tette közzé az ifjovi törvényszék végzését, amelynek alapján az 1917. évben Moszkvába szállított részvényeit semmisként nyilvántartják.

Az Institutul National de Credit Aurifer si Metalifer S. A. október 29-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az intézet reorganizálásáról szóló rendelettervény rendelkezéseinek megfelelően módosítják az alapszabályokat.

Asociația de Credit P. T. T. S. A., Cluj az igazgatóság összes tagjainak lemondása következtében október 30-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen új igazgatóságot választanak és módosítják az alapszabályokat. Ezt követően tartják meg az 1936. és 1937. évek rendes közgyűléseit, amelyen jóváhagyják az 1936. és 1937. évi zárszámadásokat.

A szilágycsehi Banca Coroana S. A. legutóbbi rendkívüli közgyűlésén céget „Banca Coroana si Casa de Credit Popular S. A.”-ra változtatta, amit a bankregiszterbe bejegyeztek.

A „Brasoveana” Casa de Imprămut pe Amanet S. A., kolozsvári zálogház a szeptember 30-ig lejárt és ki nem váltott zálogtárgyakat október 31-én elárverezteti.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A Lugosi Textilipar Rt. igazgatósága Csató Lipót igazgatót administrateur déléguévé nevezte ki.

Agronomul S. A. de Asigurări Generală, Arad, ezévi rendes közgyűlést november 7-én tartja meg, mivel a június 30-ra összehívott közgyűlés nem volt határozatképes.

S. A. fost M. Neumann din Brasov október 28-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a jelenlegi 2 millió lejes részvénytőkéét 8 millióra emelik.

Schwarz és Lebovics Rt. szatmári cég legutóbbi közgyűlésén a két millió lejes részvénytőkének 4 millióra való felemelését határozták el.

A Philips S. A. R., Bucuresti november 2-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen új igazgatósági tagokat választanak.

„Vestis” S. A. R. pt. Articola de Imbrăcăminte legutóbbi rendkívüli közgyűlésén megállapították, hogy az összes aktívát értékesítették, a 4 millió lejes részvénytőke pedig teljesen elveszett. Elhatározták a vállalat teljes megszüntetését és a cégjegyzékből való törölését.

Első Temesvári Szeszégető és Vegyipari Rt. Timisoara október 26-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen új igazgatósági tagokat választanak.

Moara cu Aburi „Széchenyi” din Arad S. A. legutóbbi közgyűlésén kimondta a vállalat felszámolását és a felszámolókat a hitelesítőket követeléseik bejelentésére hívják fel.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	140.35—142.42
font	667.23—677.53
palesztinai font	667.92—678.26
svájci frank	31.81—32.29
holland forint	76.38—77.49
csehszlovák (hivatalos)	4.70—4.80
csehszlovák (negociabil)	4.20—4.22

A gabonaexportból szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. A bucaresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki:

Angol font 30%-os szabadkvóta	1275—1280
angol font 20%-os kvóta	1198—1202
angol font 40%-os kvóta	1008—1010
holland forint 30%-os szabadkvóta	146—147
dollár 30%-os szabadkvóta	265—270
francia frank 30%-os szabadkvóta	7.15—7.20
svájci frank 30%-os szabadkvóta	60—61
belgas (kliring)	38.35—38.55
belgas 15%-os	41.10

Zürichi árfolyamok: (Október 22): Márkák 176.30, holland forint 239.40, dollár 442.50, font 20.975, francia frank 11.735, olasz lira 23.175, csehszlovák 15.10, pengő 87.50, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 82.75, belgas 74.45.

A hét végén általános lanyhulás mutatkozott a bucaresti tőzsdén

A fixkamatozású papírok árfolyama visszaesett, a bank- és biztosítási részvények tartottak, a petróleumrészvények árfolyama változatlan, az ipari papírok árfolyama nem alakult egyenletesen

A bucaresti tőzsde az elmúlt héten hullámzó volt. A fixkamatozású papírok piacán a november 1-i szelvényesedésségük tartották árfolyamaikat, a többiek a hét végén lanyhán tendáltak és átlagban 2-3 pontos árfolyamvesztéssel zártak. A Stabilizarea egy ponttal 59-ra, a Desvol terea 2 és félponttal 57-re, a kisajátítási kötvény 1 és fél ponttal 61-re, az 1933. évi renta 3 ponttal 62.50-re lanyhult, az Inzestrarea kötvény nagy címletei változatlanul 84, a kis címletek 81, az adóbón 46.50, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 42. A bankrészvények tartottak. A Banca Nationala részvény 25 lejjel 5425 lejre javult, a Credit Industrial 20 lejjel 780 lejre lanyhult, a többi változatlan, a Româneasca 580 lej, a Conro

245 lej, a Credit Român 440 lej, az Albina 390 lej. A biztosítási papírok tartottak, a Generala 40 lejjel 1190 lejre javult, a többi változatlan, a Dacia-România 4025 lej, a Agricola-Fonciera 325 lej, Nationala 325 lej. A petróleumrészvények a hét elején javultak, a hét végén visszaestek, a záró árfolyamaik változatlanok, az Astra-Română 910 lej, a Steaua-Română 335 lej, a Concordia 510 lej, a Credit Minier 265 lej, a Redevanta 215 lej. Az ipari részvények árfolyama nem alakult egyenletesen és az irányzat többször változott. A Resita 10 lejjel 480 lejre, a Letea 40 lejjel 940 lejre, a Mica 58 lejjel 1360 lejre szilárdult, a Titan-Nadrag-Calan változatlanul 1540 lej, a Tramway-Bucuresti 70 lejjel 1160 lejre lanyhult.

Élénk gabona exporttevékenység várható a következő hetekben

A gabonaprémium felemelésének hatása csak az elmúlt héten volt érezhető a belföldi gabonapiacokon. Az ideai termésből eddig harmincezer vagont exportáltak

A nyugateurópai gabonapiacokon és általában a világpiacon az elmúlt héten is hullámzóak voltak a gabonaárak. Egyes napokon viszont az argentinai és ausztráliai kedvezőbb termésjelentések hatása alatt az árak visszaestek. Amerikában általában lanyhulók az árak és éppen ezért Roosevelt elnök újabb támogató akciókat tervez a gabonatermelés rentabilitásáért érdeklében.

Romániában az elmúlt héten volt érezhető a gabonaprémium felemelésének — és az ezzel kapcsolatos rendelkezéseknek — hatása. Az árak alig változtak ugyan, ellenben exporttevékenység élénkült és további élénkülés várható. A hivatalos statisztikák szerint Románia eddig 30.000 vagon gabonát exportált az új termésből, amely ugyan alatta van az elmúlt év hasonló időszakában exportált mennyiségnek, azonban az őszi hónapokban nagyon élénk gabona exporttevékenységre számítanak. A kukorica-export kielégítően alakul, a kukoricatermés betakarítására az idő általában kedvező volt.

A hét végén az egyes romániai gabonapiacokon a következő árakat jegyezték:

Braila: A Nemzeti Szövetkezeti Intézet a hét végén 500 vagon búzát adott itt el, a 79—80 kg-os búzát átlagban 39.250—40.000 lejes árat ért el, fob Braila. A jegyzések a

következők: 81 kg-os buza (fél százalék idegen anyaggal) 44.000 lej, új beszarabiai kukorica 29.250 lej, száraz kukorica 34.500 lej, árpa, 59—60 kg-os (5 százalékkal) 29.250 lej, rozs, 70—71 kg-os (5—5%-kal) 24.500 lej, zab, 41—42 kg-os (5%-kal) 43.000 lej.

Galapi: 79 kg-os búza (2%-kal) 38.250 lej, rozs, 69—70 kg-os (5—5%-kal) 25.500—26.000 lej, kukorica 34.000—35.000 lej, új kukorica 30.500 lej, árpa, 59—60 kg-os (6 %-kal) 29.000 lej.

Constanța: 76 kg-os buza 37.000 lej, árpa 58 kg-os 29.500—29.600 lej, új kukorica 30.750 lej.

Bucuresti: zab, ideai, 42—43 kg-os (3%-al) 40.500 lej, új kukorica, 17—18 % nedvesség tartalommal, 28.750 lej, 16 % nedvesség tartalommal 28.000 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacokon úgy a buza, mint a kukorica irányzata lanyha, a kereslet általában gyenge. Buza, 78 kg-os 33.000 lej, kukorica 33.000 lej, új kukorica, októberre 23.000 lej, novemberre 23.500 lej, zab 43.000 lej, takarmányárpa 33.000 lej, tavaszi árpa 40.000 lej, új lenese 50.000 lej, korpá 27.000 lej. Az új lóheremag 20 lej, a hűtőheremag 45 lej, napraforgómag 480 lej, tökmag 750 lej.

Lassan áll helyre a nyugalom a nyugateurópai pénzpiacokon

Az aranyérvándorlás az európai államokból csökkenőben van. A gyengébb valutájú államok szeptemberben igénybe vették a Nemzetközi Fizetések Bankjánál levő aranytartalékaikat. Október 31-ig a Szudeta-vidéken kivonják a forgalomból a csehszlovák

A nyugateurópai pénzpiacokon az elmúlt héten némileg alábbhagyott a csehszlovák kérdéssel keletkezett nagy izgalom, bár a világpolitikai helyzet megítélése még mindig nem optimistább. Londonban, az októberi médió után, a hitelkínálat intenzívebb volt, a Bank of England bankjegyforgalma is csökkent, azonban a külföldi hitelekkel szemben még mindig tartózkodó a City. Párizsban a Banque de France részéről kisebb intervenciókkal sikerült biztosítani a piac hitelezését, ugyanakkor csökkenést mutat a bankjegyforgalom is és alább hagyott a tőkeérvándorlási folyamat is. Svájcban szintén alább hagyott a külföldi tőkék kivándorlása, sőt az elmúlt hét folyamán minden nyugati tőzsdén kereslet mutatkozott a svájci frankban, ami a svájci frank árfolyamának kisebb mérvű szilárdulásához vezetett. Ennek megfelelően a zürichi valuta-árfolyamok is egy árnyalattal alacsonyabbak voltak a hét végén. Ugy Párizsban, mint Londonban befejezett tényként emlegetik, hogy a 30 millió fontos csehszlovák kölcsön novemberben kibocsátásra kerül. A kölcsönt az angol kincstár garantálja és így 3% százalékos kamatozású lesz. Előlegül tíz millió fontot már a napokban kapni fog Csehszlovákia.

A Nemzetközi Fizetések Bankja (B. I. Z.) igazgatósága — három havi szünet után — az elmúlt hét elején ülést tartott, amelyen

megvizsgálták a csehszlovák kérdés elintézése utáni helyzetet, de számottevő döntésekről nem tesz említést a kiadott hivatalos közlemény. A jelentés megállapítja, hogy szeptemberben minden európai jegybank bankjegyforgalma nagy mértékben emelkedett, azonban e téren októberben javulást vár a B. I. Z. vezetősége. A gyengébb valutájú államok jegybankjai szeptemberben igénybe vették a B. I. Z.-nél levő aranytartalékaikat.

A nyugateurópai devizapiacokon az elmúlt héten nagy kínálat volt a cseh-koronában, azonban a csehszlovák jegybank intervenciók vásárlásaival megelőzték a nagyobb arányú árfolyamesést. Zürichi hírek szerint a nagy kínálat a Szudeta-vidékről származott, bár a német kormány szigorúan ellenőrzi a csehszlovák kivitel és éppen ezért a Szudeta-vidéken levő csehszlovák bankjegyeket és váltópénzeket a német kormány október 31-ig teljesen kivonja a forgalomból, a legújabb német-csehszlovák pénzügyi egyezménynek megfelelően. Hasonló intézkedéseket tett a lengyel kormány is Teschen tartományban.

Az egyes nyugati devizák közül az elmúlt héten a font és francia frank árfolyama mindenütt emelkedett, a dollár és holland forint változatlanul szilárd, a közép-európai valuták lanyhábbak. A zürichi magánforgalomban a pengőbankjegy 68.50—70.50-re, a

márkbankjegy 64—66-ra, a zloty bankjegy 67-re javult, a csehszlovák bankjegy változatlanul 11.80—12, az olasz lira bankjegy 16.20—16.60-ra, az utazási líracsekk 20.90-re lanyhult. A lejbankjegyek árfolyama alig változott, a zürichi magánforgalomban 2—2.12-es, a párizsi magánforgalomban 14—14.40-es, Budapesten 3.10—3.50-es, Prágában 17.35—17.65-ös árfolyamon jegyzik.

Cégbejegyzések, új cégek

A clujai „Cuprum” S. A. legutóbbi közgyűlésén P. G. Smith londoni lakost az igazgatóság tagjává választotta, amit a cégjegyzékbe bejegyezték, ugyanakkor törölték Siegfried Hirsch igazgatósági tagságát és cégjegyzési jogosultságát.

A „Soreani” S. A. pt. Intreprinderi Electrice kolozsvári cégnél a törvényszék bejegyezte Jean Spindler brüsszeli lakos igazgatósági tagságát. Ugyanakkor törölték Ernest Weyl (Páris) igazgatósági tagságát.

Tipografia „Naționala” S. A. kolozsvári cégnél a törvényszék Dr. Hăjegan Emil igazgatósági tagságát bejegyezte és ugyanakkor törölték Dr. Socol Aurel és Dr. Ionel Pop igazgatósági tagságát.

Familia S. A. clujai cégnél a törvényszék bejegyezte Grün Mörice igazgatósági tagságát és cégjegyzési jogosultságát, ugyanakkor törölték az elhunyt Grün Mörice igazgatósági tagságát.

Ludovic Färber S. A. aradi cégnél a törvényszék bejegyezte Halász M.-né igazgatósági tagságát.

„Polychrom” Fabrica de Vopsele Lacuri si Produe Chimice S. A. aradi cégnél a törvényszék St. Albu igazgatósági tagságát bejegyezte.

Frații Miess S. A. brasovi cégnél Gerhardt Miess igazgatósági tagságát és Albert Scherg felügyelőbizottsági tagságát a törvényszék bejegyezte. Egyidejűleg bejegyezték azt is, hogy a 14 millió lejes részvénytőkéjét 17 millióra emelték fel.

A „Seta” Soc. Electrică Transilvaneană p. A., sibiui cégnél Ing. Konrad Schuller, Ing. Eugen Comsa, Dr. Konrad Stentzel és Robert Eleches igazgatósági tagságát bejegyezték. Egyidejűleg bejegyezték, hogy a 102.175.000 lejes részvénytőkéjét 100 millió lejre szilárdították le, 8500 darab 250 lej névértékű visszavásárolt részvény megsemmisítése által.

Phoenix Kénsavgyár és Vegyipari Rt. nagybányai cég igazgatósága az igazgatóságra kooptálta Dr. V. Pop-ot.

Centrala Lănei S. A. temesvári cégnél a törvényszék bejegyezte Ing. C. Christea igazgatósági tagságát, ugyanakkor törölték Dr. A. Ungar igazgatósági tagságát.

Ufa-Demed Comert Engros de Medicamente si Laborator de Produe Chimico-Farmacaceutice S. A. temesvári cégnél a törvényszék bejegyezte I. Schiller, E. Both, L. Roxin, V. Popovici, M. Christea, J. Schneider és O. Albu igazgatósági tagságát és ugyanakkor hét volt igazgatósági tag cégjegyzési jogosultságát törölték.

A november 15-i konverziós törlesztés összege

Az 1934. április 7-i konverziós törvény szerint november 15-én esedékes a kilencedik konverziós részlet, amelynek összege, a konverziós törvény végrehajtási utasításához mellékelt törlesztési terv szerint, a következő:

Lecsökkentett tőketartozás	Fizetendő összeg mezőgazdasági városi adóskor által	maradék
1.000	39.52	67.22
1.500	59.77	100.82
2.000	79.03	134.43
2.500	98.79	168.04
3.000	118.55	201.65
4.000	158.07	263.86
5.000	197.58	326.08
6.000	237.10	403.29
7.000	276.62	470.51
7.500	296.37	504.12
8.000	316.13	537.73
9.000	355.65	604.94
10.000	395.16	672.16
50.000	1.975.82	3.360.79
100.000	3.951.64	6.721.57
500.000	19.758.20	33.607.85
1.000.000	39.516.38	67.215.17

Egy millió lejen felül a tőkeösszeg arányában emelkedik a törlesztési részlet.

BÁNSÁGI ÚJ KELET

Bánsági szerkesztőség és kiadóhivatal címe: FRIED MIKSA Timisoara III.
Strada Odobescu 11. szám. Telefon 27-10

Nyugalmazzuk a rémhírterjesztőket...

A válság fenyegető napjai már elmúltak, a világ kissé megnyugodott, mindenki szeretne legalább néhány nyugodt hetet élni, mielőtt idegeit újra próbára tennék Európa urai, de a rémhírterjesztő nem nyugszik. A kávéházi ajtó mellett, lesből ugrik rám, valószínűleg torkon ragad és siri hangon sutogja:

— Hallotta? Ez rémes. El sem lehet képzelni a hatását! ...Micsoda, maga nem tudja? Hát azok a rópcédulák, amiket most kobozott el a rendőrség! Olvasta, hogyan fenyegetőznek? Jaj lesz nekünk, zsidóknak, már nem is merék a jövőre gondolni, szegény gyerekeim!...

— És a hivatásos rémhírterjesztő főlöran keresztül magyarul, jósol, szörnyülködik, fenyegetőzik és átkozódik. Aztán új áldozatot keres magának és megröhanja: „Hallotta?...” Persze az egészről egy szó sem igaz, a rendőrség elűzőben mosolyognak érdeklődésére és a komizár csak ígyint: rémhírek...

Igen, tipikus, hamisítatlan rémhírek. Azelőtt sem volt bennük hiány, de legalább mindenki tudta, hogy terjesztőknek még kisebb ügyekben sem lehet hinni és legfeljebb saját petyhüdt idegeikkel játszhattak. Ma azonban, amikor világesemények tanítottak arra, hogy néha a legvadabb rémhírek is valósággá válhatnak, különösen ha a zsidó sorsról van szó, ma már sokkal veszélyesebb a rémhírterjesztő működése.

A múltkor igen komoly pozícióju zsidó diplomás fogott el az uccán és megrendíthetetlen határozottsággal közölte „biztos helyről kapott részleteket” olyan változásokról, amelyek katasztrófálisnak fognak hatni a kelet-európai zsidóság helyzetére.

— Ez már a vég, ez már az apokalipszis! — szavalta kétségbeesetten, mert önmaga is elhitte, amit mondott. Ez a súlyosabbik eset. A rémhírek már túlnőtték mestereiket, a kávéházi Konrádok humoros létkörét és belopództak a józan, reális világba is: megfertőzték a higgadt bánsági közönség gyengébb idegzetű rétegét és oktalan nyugtalan-kodást, kapkodást, idegességet idéztek elő.

Egy percig sem állítjuk, hogy nincsen ok az aggodalomra. Az események tanulságai is erre intenek, de az aggodalomnak nem szabad állandó nyugtalansággá fajulnia. Le kell inteni a rémhírterjesztőket, hivatásosakat és jóhiszeműeket egyaránt, akik saját külön rádiójelentéseikre és „megbízható értesüléseikre” hivatkozva (jobb zsidó tragédiái feleltelen jóslataival akarnak táncot járn idegeinkben.

Megtörtént már az is, hogy gyenge idegzetű emberek végzetes lépésre szánták rá magukat a rémhírek hatása alatt. A múlt héten egy idősebb temesvári kereskedő majdnem áldozatul esett a tragikus szenzációkat hajhászó hírtérjesztőknek, akik a lemondás kétségbeesett hangján licitáltak tul egymást, hogy „nem érdemes élni, jobb szépen meghalni, mint kínok között tengődni, mert már csak rövid idő kérdése a közvetlen zsidó katasztrófa...” Ezek az ál-prófétai szavak annyira hatottak az idős ember amagy is gyenge idegeire, hogy meg akart váni az életől. Családja éppen a bucsulevelek írása közben lepte meg és csak nehezen tudták arról meggyőzni, hogy a „legbiztosabb” hírforrások is tévedhetnek.

Ezt a komisz játékot sürgősen meg kell szüntetni Temesváron. A jóhiszemű rémuldózik meg kell nyugtatni, a hivatásos kihordókat pedig erőyes szavakkal kell nyugtalomba küldeni. Egy nyugalmasabb világban majd ismét megnyergethetik fantáziájukat, akkor senkinek sem fognak ártani.

Ma azonban nagy szükségünk van erre a kis maradék nyugalomra is. (—ves.)

Dante-Antikvarium

Lapkölcsönző vállalat

Tulajdonos: Kreitenberger Hermann.
Vesztünk és eladunk minden mennyiségben könyveket és könyvtárakat. Vidékre is kiutazunk.

Timisoara IV. Bulv. Carol 5.

A temesvári munkakamara minden zsidó iparosnak kiadja a mesterkönyvet

Temesvár, október 2. (Az Új Kelet tud.) Napokkal ezelőtt az Új Kelet részletesen beszámolt arról, hogy a temesvári munkakamara megtagadta a zsidó iparosok mesterkönyvének kiosztását, mert egy állítólagos miniszteri rendelet értelmében minden zsidó iparostól az állampolgársági ügyben hozott jogerős bírói döntés felmutatását követelte. A munkakamara álláspontja Temesvár zsidó iparostársadalmát létalapjában fenyegette meg, mert a mesterkönyv nélkül nem gyakorolhatták volna mesterségüket, a jogerős bírói végzést pedig csak egynéhány iparos tudta volna felmutatni.

A zsidó nemzeti szövetség kebelében tömörült iparosok elhatározták — mint már megírtuk — hogy panaszukkal *Marta Alexandru* dr. királyi helytartóhoz fordulnak és a vezetőség tagjait megbízták a memorandum megszerkesztésével. Ebben a memorandumban, mint jelentettük, arra is hivatkoztak, hogy az aradi munkakamarához már megérkezett a munkügyi minisztérium rendelete, amely kategórikusan intézkedik a zsidó iparosok mesterkönyveinek kiosztásáról.

A memorandum benyújtására azonban nem került sor, mert időközben a munkakamara kérdéssel fordult a mesterkönyvek ügyében a minisztériumhoz. A minisztérium ugyanazt a rendeletet küldte, mit az aradi munkakamara már korábban megkapott és amelyben a mesterkönyvek haladéktalan kiosztásáról intézkedik. Ez a rendelet 00.972. számot viseli és október 7-i keltezésű, szövege pedig lehetetlenné teszi minden félreértést. A rendelet ugyanis kategórikusan kimondja, hogy a munkakamara köteles az állampolgársá-

gi revízió alatt lévő zsidó iparosok mesterkönyvét is minden külön igazolás nélkül kiosztani. A mesterkönyv visszatartásának csak akkor van helye, ha a zsidó iparos jogerős bírói döntés folytán elvesztette állampolgárságát.

Eszerint tehát már nincsen semmi akadály a mesterkönyvek megszerzésének. Erre vonatkozóan újlag érdeklődtünk a munkakamara vezetőségénél, ahol a következő felvilágosítást kaptuk:

— A munkügyi minisztérium most érkezett rendelete értelmében a munkakamara késedelem nélkül kiosztja a zsidó iparosok mesterkönyveit is, anélkül, hogy az illető állampolgársági helyzetére vonatkozó jogerős bírói döntés felmutatását követelné. Kivételt csak azok az esetek képeznek, amikor az illető már jogerősen elvesztette állampolgársági jogait.

— Ezt hogyan állapítják meg? — kérdeztük.

— Csakis az illetékes tényezők hivatalos közlése, illetve értesítése alapján. Ha birtokunkban van a bírói ítélet hivatalos szövege, amely az állampolgárság törlesztéről intézkedik, akkor természetesen vizsgatartjuk az illető iparos mesterkönyvét.

— Mi történhetik esetleges feljelentések esetén?

— Az erre vonatkozó feljelentéseket vagy magánértesítéseket csak abban az esetben vehetjük figyelembe, ha egyúttal mellékelik a jogerős bírói ítélet másolatát és ha az érdekelt is beismeri, hogy állampolgársági jogait valóban elvesztette.

Ezek szerint tehát a temesvári zsidó iparosok saját érdekükben melőbb jelentkezzenek a munkakamaránál, hogy mesterkönyveiket kiválthassák.

A szegény zsidó néptömegéért!

„Nem jótékonykodással, hanem nagyszabású népakcióval álljunk a zsidó ucca segítségére”

A Zs. N. Szövetség helyicsoportjának nagyszabású kezdeményezése

Timisoara, okt. 22. (Az Új Kelet tud.) Az egyre növekvő zsidó nyomorral szemben — ma már tudott dolog — a korábban alapított karitatív jellegű zsidó intézmények tehetetlenül állanak. A zsidóság elpauperizálódási folyamata olyan ijesztő méreteket öltött, hogy itten már nem segít az egyleti rendezvény, az emberbaráti készség, hanem *komoly népakciókat kell kezdeményeznünk, hogy az egyre nagyobb számmal felszaporodó éhesetteket az utolsó pillanatokban az érvény széléről visszavehessen rántani.*

Ez a roppant súlyos kérdés itt Temesváron egészen új megvilágításban került szőnyegre a napokban. Berger Jenő, a Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári helyicsoportjának elnöke rövidlegetű tanulmányt dolgozott ki és ebben pregnánsan mutat rá a kétségbeesítő helyzetre. De a helyzet analízálásán túl egy lépéssel tovább is haladt s számos javaslatot vetett fel az elszomorító situációt és kérdést enyhítésére, illetőleg megoldására. Ezt a tanulmányt máris eljuttatta a hitközségekhez is és ezenkívül a cionista intézményeken keresztül nagyszabású társadalmi megmozdulást készít elő az itteni zsidó szegénytömegek, elesettek érdekében.

Az elgondolás magára a népakcióra helyezi a főszűlyt. Fel kell rázni a zsidó tár-

sadalmat, de ezenkívül a nemzsidók és főleg az illetékes hatósági faktorok előtt is plauzibilisan fel kell vázolni a súlyos helyzetet, melyet az utóbbi esztendő ezen a téren, a zsidó tömegek roppant elpauperizálódása terén — teremtettek. Ebben az esetben temesvári vonatkozásokban komoly statisztikát kell összeállítani az itteni szegényekről és azokról, akik állásukat, munkahelyeiket elveszítve nap-nap után felduzzasztják a szegények számát. Az utóbbiaknak száma viszont az elmúlt évek alatt ijesztő mértékben felszaporodott.

A statisztika összeállítása azonban csak magának a kétségbeesítő helyzetnek az alátámasztására szolgál. Nem elég a számok birtokába jutni, hanem egyszersmind *ki kell mutatni, hogy milyen körülmények játszottak közre abban, hogy egyesek elveszítették kenyérkereső foglalkozásukat.* Ott, ahol hiba történt és a hibát reparálni lehet — reparáltassék a legsürgősebben, ahol pedig más momentumok játszottak közre, — alapos tanulmányozás után állapíttassék meg a mód az ilyen szerű körülmények eliminálására. Csak nem állni és nézni ölbetett kezekkel a helyzet állandó romlását.

Az a segély, mely eddig eljutott az itteni szegényekhez, természetesen, csak a

Szebbnél szebb szövetmaradékok,

valamint más őszi udonságok érkeztek. Keresse fel azonnal

MARADÉKÁRUHÁZAINKAT

míg a készlet tart. Timisoara Bulv. Carol 5. szuterén és Fröbl-u. 40. Brück-ház.

legminimálisabb lehetőséget biztosította a létfenntartáshoz. És már maga a karitatív jellegű megsegítés olyan természetű, hogy csak a pillanatnyi nélkülözést enyhíti ideig-óráig, de nem nyújt lehetőséget arra, hogy a bajajutott szerencsétlen elesett, ha munkaképes olyan összeg birtokába jusson, hogy valamelyes egzisztenciát teremthessenek magának.

Pedig minden más nemzsidó társadalmi megmozdulásban első helyén azok szerepelnek, akik nem az állandó kolduló-szegények kategóriájába tartoznak, hanem akiket a különböző körülmények penderített ki munkakereső helyükről s akiken elsősorban kell segíteni. A hatóságok is minden lehető elkövetnek ebben a tekintetben. De természetesen a zsidó bajokkal elsősorban nekünk zsidóknak kell foglalkoznunk és nem rendezvényeken, bálimulatságokon és egyéb kimondott szórakoztató összejöveteleken keresztül, — hanem komoly, nagyméretű népakciók beindításával.

Mondanunk sem kell, hogy most a tél elején ez a kezdeményezés óriási visszhangot váltott ki az itteni zsidóság széles rétegeiben. A hitközség vezetősége Nyiri Jenő elnöke alatt csütörtökön tartott ülésen máris foglalkozott ezzel a nagyhorderejű kérdéssel és ezenkívül a Zsidó Nemzeti Szövetség összes szervei is egysegesen a szóbanforgó terv: a munkaközvetítés s a téli zsidósággyógybeindításának szolgálatába állanak.

Kéthavi fogházra ítélték egy lelkészt, mert lezsidózta a falusi tanító

Párját ritkító rágalalmazási pert tárgyalt a temesvári törvényszék. Crainic Ion Szentgyörgy községbeli orthodox román lelkész haragos viszonyban élt Verman Constantin tanítóval, akinek oktatási módjára szemérmesen több ízben kifogást emelt. Ebből az ellenségeskedésből több rágalalmazási per keletkezett, a legutolsó pedig igen kellemetlenül végződött a lelkészre nézve.

A múlt év január elején ugyanis a lelkész a szószékről prédikálta ki haragosát és többek között azt állította a tanítóról, hogy „zsidó származású és ateista”. A prédikáció további részében a lelkész veszedelmesnek minősítette a tanító pedagógiai elveit, amelyek alapján pogányokat nevel a gyerekekből és felszólította a hívőket, hogy óvakodjanak tőle.

A feltűnést keltő prédikáció miatt a tanító rágalalmazási pert indított a lelkész ellen. A detai járásbíró előtt a peres felek hevesen összeestek. A lelkész azt állította, hogy nem akarta ugyan személyében megbántani a tanítót, de lelkészi kötelessége volt, hogy vallásérkölcsei aggodalmait a szószékről fejtsse ki. A tanító viszont felháborodottan utasította vissza a lelkész vádjait, kijelentette, hogy ő jó keresztény és bemutatva személyi iratait is, amelyekkel igazolta, hogy ősei között egyetlen zsidó sem volt. Több tanu kihallgatása után a járásbíróság bűnösnek monodta ki a lelkészt és rágalalmazás címén *kéthavi fogházbüntetésre* ítélt.

Az elítélt lelkész a törvényszékhez fellebbezett. A magánvád képviselője itt bejelentette, hogy nem tart igényt erkölcsi vagy anyagi kártérítésre, de a lelkész fellebbezésének elutasítását kérte, mert a „súlyos sértések” miatt megérdemelte ezt a büntetést. A vádlott lelkész pedig ismét ártatlanságára hivatkozott és felmentő ítéletet kért. A törvényszék a perbeszéd elhangzása után úgy döntött, hogy a jövő héten hirdeti ki ítéletét az ügyben.

Bundák, szörmék

legolcsóbban

Neuländer E. szücsné ARAD. Pal. Fischer Ediz palota.

Egyesületi élet - a Bánságban

Az UFE, a végzett zsidó diákok egyesülete szerdán, október 19-én tartotta meg választmányi ülését dr. Pap Illés elnök előnölkölte alatt. A választmány foglalkozott az összehívandó közgyűlés kérdésével és elhatározta, hogy az idén a közgyűlést november 20-án tartják meg. Számos felszólalás után a választmány úgy döntött, hogy a megválasztandó új vezetőségben számos fiatal erőt vonnak majd be. A vezetőség ezáltal is hangsúlyozta, hogy az egyesület változatlanul a zsidó szolidaritás jegyében fogja a jövőben is kifejteni tevékenységét, ápolni fogja az együttérzést a zsidó liceum volt növendékei között és minden erejével a zsidó gondolat és az egyesület ideális céljainak szolgálatában fog állni. Az egyesület az idén is számos nyilvános előadást, házi vitafestélyeket, továbbképző tanfolyamokat fog rendezni. Speciális feladatának továbbra is tekinti a zsidó liceum jelenlegi és volt növendékei beföldi és külföldi tanulmányainak való támogatását. Összejöveteleit ezután is minden héten kedden tartja és az első ilyen összejövetelen dr. Pollák Tibor tartja majd bevezető előadását.

A temesvári Wizo legközelebbi összejövetelét október 25-én, kedden délután fél hat órakor tartja a zsidó kulturothomban és ennek során Freund Szerén fog előadást tartani az utóbbi évek egyik legérdekesebb és legértékesebb könyvéről, Franz Werfelnek a „Halljátok az igét“ című művéről.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg az aradi Wizo konferencia iránt. A temesvári Wizo központtól nyert értesülésünk szerint az Aradon november 1-én és 2-án tartandó országos konferencia iránt a Bánságban és az országban egyaránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az országból eddig több mint száz delegátus és vendég, Temesvárról pedig 30-an jelentették be részvételüket.

A Zs. N. Sz. temesvári helyi csoportjának kulturfeladata. Már előre nagy érdeklődés előzi meg a helyi csoport által szerdán, október 26-án rendezendő előadását. Az ország-szerte ismert kitanú tornatanár, Verő Adolf a zsidó testnevelés fontosságáról fog beszélni.

A Kadima és Hadászó egyesületek teadélutánjai. Mint minden évben az idén is tervbevevették a Kadima és Hadászó egyesületek a szokásos vasárnapi teadélutánok rendezését. Az első ilyen táncos teadélután megrendezésére vasárnap, október 23-án kerül sor.

Az aradi zsidó kultúrház nyelvkurzusai. Az aradi zsidó kultúrház mindjában betölti azt a hivatást, amelyet a nagyfontosságú intézmény lelkes alapítói és vezetői tűztek ki céljává. A vezetőség legújabb említésre méltó intézkedése következtében október 20-tól román, héber, francia, német és angol nyelvkurzusok tartanak. A nyelvórákat elsősorban a nyelvtanárok tartják hetenként kétszer, mégpedig hétfőn és csütörtökön az alábbi sorrendben: egy hétfőn, mint csütörtökön este 7 órakor román és héber órák van. A román órákat M. Bréger Lujza, míg a héber oktatást Neuländer Mirjam tartja, míg 8 órakor a francia és angol órákra kerül sor. Ezeket Löwenstein Böske, illetve Neumann Dóra tartják. Este 9 órakor kerül sor a német nyelvtanításra. Ezt Schatten Ignóé tartja. A nyelvkurzusok iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Előadás az aradi zsidó kulturothomban. Kellems szellemi élvezetben volt részük azoknak, akik szerdán este az aradi Zsidó Kultúrházban megtartott előadásra résztvettek. Az előadói emelvényen Leichtman Andor, az aradi zsidó ifjúság ismert vezető egyénisége és Neuländer Mirjam héber nyelvtanárnő foglaltak helyet. Leichtman Andor az „Ifjúság és szellemiség“ címen tartott mindvégig érdekes és változatosban gazdag előadást, míg Neuländer Mirjam Uri Zwi Grünberg palesztinai költő „Kilencvenen kilenc ellen“ című hatásos versét szavalta.

TEKINTSE MEG LEGUJABB

őszi butor-modelleinket

Minőségi garancia, szolid árak.

Interior

TIMISOARA III. Biv. Carol I. Et. I. Telefon 21-54.

Ellentétes vélemények az aradi ügyvédkamarai szindikátus megalakulása körül

Arad, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Erdély jogásztársadalma élénk érdeklődéssel figyeli az egyes ügyvédi kamarák által tervbevetett nagyfontosságú reformot: az ügyvédi kar országos szindikalizálását. A kérdés már huzamosabb idő óta foglalkoztatja a jogásztársadalom tagjait, akik közül sokan az ügyvédi kar szindikalizálás ellen, mások pedig mellette vannak.

Az erdélyi városok közül elsőnek az aradi ügyvédi kamara vetette fel az aradi ügyvédek szindikátusba való tömörítését. E célból erre a célra kijelölt bizottság el is készítette az aradi ügyvédi gyakorlat egyes válfajai, mint például a szerződés készítése, telexkönyvezés, stb. révén befolyt összegeket az ügyvédek a szindikátus pénztárába fizetnek be és munkájukért kapot honorárium bizonyos

százalékát tarthatnák csak meg a saját céljaikra, míg a szindikátusi pénztárban összegyűlt összeget havonta arányos részben felosztanák a szindikátus tagjai között.

Az aradi ügyvédi kamara már összehívta az aradi ügyvédszindikátus alakuló közgyűlését. Erre azonban csak feltűnően kevés számban jelentek meg az aradi ügyvédkamara tagjai. A tagok között ugyanis élénk vita támadt az ügyvédi kar szindikalizálásával kapcsolatban. Az ügyvédek többsége egyéni érdekeire nézve sérelmesnek találja az ügyvédszindikátus részére elkészített alapszabályokat.

Ezért az aradi ügyvédi kamara szindikátusi alakuló közgyűlését, amelyet a megjelentek kis számára való tekintettel bizonytalan időre halasztottak.

Sulyos bonyadalmak egy nemoptálási okmány körül

Amikor a rokonok az „utolsó eszközhöz“ nyulnak

Arad, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Az állampolgársági felülvizsgálat során számos érdekes és tragikus eset játszódott le. Ezeknek az ügyek tulajdonképpeni tragédiája abban rejlett, hogy nagyon sokszor olyanok nem tudták beszerezni az állampolgárság igazolásához szükséges iratokat, akiknek egyébként minden joguk meg lett volna a román állampolgárságra. Talán az egyik legérdekesebb és legsajátosabb állampolgársági ügy foglalkoztatja most az aradi hatóságokat. A nevek nem lényegesek, annál is inkább, mert az ügy, mint olyan, nevek nélkül is érdekes.

Az ügy főszereplője egy tekintélyes temesvári nagyvállalkozó, aki Aradon született és hosszú ideig Aradon is lakott. Amikor az állampolgársági felülvizsgálatra sor került, a nagyvállalkozó a törvényes rendelkezéseknek megfelelően kérvényt intézett az aradi városháza felé, amelytől bizonyítványt kért arról, hogy annak idején nem optált, illetve nem repatriált. Amikor a városháza volt repatriálási hivatalának iratait átnézték, ott egy olyan repatriálási iratot találtak, amely a temesvári vállalkozó nevére szólt. A kérvény mellett egy kérdőív is szerepelt, amelyben többek között az utazás célját a következőképpen jelölték meg: Budapest és vissza. Ott volt még egy repatriálási igazolvány is, amelyre azonban ezt a megjegyzést vezették: Érvénytelenítendő.

Ezekre az iratokra való tekintettel Arad város vezetősége megtagadta a kért nemoptálási bizonyítvány kiadását. A vállalkozó állampolgársági ügyét Temesváron tárgyalták le és a bíróság utasította a nemoptálási bizonyítvány beszerzésére.

A vállalkozó Aradváros vezetősége előtt kifejtette, hogy az említett iratok önhibáján kívül és akarata ellenére készültek el. Tizenhét évvel ezelőtt, 1920-ban ugyanis egyik Aradon lakó közeli rokona sulyosan megbetegedett, úgyhogy sürgősen Budapestre kellett szállítani. A család úgy döntött, — a vállalkozó megkérdezése nélkül, hogy a beteget a temesvári vállalkozó és annak egyik Aradon lakó sógora kísérfel Budapestre.

Abban az időben utlevél megszerzése rendkívül nehéz volt és az aradi rokonok anélkül, hogy a temesvári vállalkozót megkérdezték volna, ahhoz a megoldáshoz folyamodtak, hogy optálási szándékát je-

lentik be az aradi városházán. Amikor a vállalkozó rokonai értesítése alapján Aradra jött, a legnagyobb meglepetéssel vette tudomásul a rokonoknak ezt a lépését, tiltakozott ellene és a városházára sietett, ahol közölte, hogy nem szándékozik repatriálni. Ennek a bejelentésnek alapján vezették rá a már kiállított bizonyítványra, hogy azt érvénytelennek kell nyilvánítani. A vállalkozó azt is hangsúlyozta, hogy a Városháza beadott kérvényt nem ő, hanem felhatalmazása nélkül egyik aradi rokona írta alá. Rávilágított arra is, hogy ő szabályszerű utlevéllel rendelkezett, amiről rokonai nem tudtak.

A város ezeket az érveléseket nem fogadta el és továbbra is arra az álláspont-ra helyezkedett, hogy nem adja ki a nemoptálási bizonyítványt.

Mivel a vállalkozónak az egzisztenciáját biztosító állampolgársági jog igazolásához föltétlenül szüksége van a nemoptálási bizonyítványra, keresetet indított az aradi járásbírószágon annak megállapítása végett, hogy a fentiekben felsoroltak megfelelnek a valóságnak és hogy az aradi városháza az a kérvényt 1920-ban tudtén és akaratan kívül nyújtotta be. Ezt azzal is igazolja, hogy a kérvényben születési időpontját és lakhelyét illetően a valóságnak meg nem felelő adatok szerepelnek. A járásbírószágon számos tanu kihallgatását rendelte el az ügyben és megállapította, hogy a vállalkozó által felsorolt tények megfelelnek a valóságnak. A járásbírószágon határozatilag mondotta ki, hogy a vállalkozó részére a repatriálási kérvényt a fent említett körülmények között adták be.

Ennek a határozatnak birtokában a vállalkozó most újabb keresetet nyújtott be az aradi járásbírószághoz és a keresetben a fenti határozatra való hivatkozással annak megállapítását kéri, hogy az aradi városház iratában lévő repatriálási bizonyítványt az ő személyét illetően hamis vagyis az ő személyére nem vonatkozhatik és jogi helyzetét nem befolyásolhatja. Abban az esetben, ha a járásbírószágon a keresetnek is helyt ad, ez annyit jelent, hogy bírósági ítélettel kötelezik Arad városát a nemoptálási bizonyítvány kiadására, amelynek alapján azután igazolhatja állampolgárságát a temesvári vállalkozó, aki azt egy tragikus véletlen következtében már-már majdnem elvesztette.

fregoli

Timisoara IV. Bulv. Berthelot 14. (A Notre Dame-mal szemben).

Női és férfifelöltöket, télikabátokat, iskolai egyenruhákat és kabátokat jókivitelű minőségben, szabott árak mellett vásárolhat. Dus választék!

A bánsági antiszemita szellemi vezére — zsidó asszonyt vett feleségül

Temesvár, október 22. A bánsági román újságírószindikátus vezetősége néhány héttel ezelőtt megbuktatta M. G. Ivanov elnököt és helyébe Conciatu Ion volt iparkamarai főtitkárt választotta meg. A volt elnök és a szindikátus vezetősége között azóta heves hírlapi polémia dúl, amely újabbán már személyi térére terelődött. M. G. Ivanov ugyanis az egykori Goga-kormány egyik bánsági exponense volt és ma is mint az antiszemita doktrínák bánsági vezéré ismert. Annál meglepőbb volt, hogy a „Biruinta“ című napilap október 22-i számában a következő közlemény jelent meg: „Értesüléseink szerint G. M. Ivanov, hívatásos hírlapíró, akit az antiszemitizmus doktrínájának és ideológistájának ismernek, polgári házasságot kötött Groszné született Iritz Szeréna urasszonnyal, aki izraelita vallású“.

A lap értesülését természetesen mi is fenntartással közöljük.

Gyűjtőpont

Szimonisz Henrik könyve a szudeta-kérdésről

Most jelent meg a temesvári könyvpiacra Szimonisz Henrik hírlapíró legújabb könyve, a „Gyűjtőpont“, amely a szudeta-probléma-komplexummal foglalkozik. Szimonisz Henrik, aki régi és bátor tollu harcosa a humánus és demokrata eszméknek, egy hónapot töltött a szudeta-vidéken, ahol a riportert éles, de kíméletlenül objektív szemével figyelte a nagy események kialakulását. A könyvben nemcsak megbízható statisztikai adatok sorakoznak fel a szudeta-vidék néprajzi, kulturális, gazdasági és belpolitikai helyzetére vonatkozóan, de a sorozatos riportok egyben dinamikus erővel rajzolják meg azt a különös „fejlődési“ vonalat, amelynek ívét át ez a terület néhány nappal ezelőtt a német birodalom birtokába lendült át.

Szimonisz Henrik megalkuvás nélküli, becsületese harcosa a demokrata eszméknek és éppen ezért objektív is. Tanulmányai, megállapításai és konklúziói mindvégig tárgyilagosak és éppen úgy rámutatnak a hibákra, mint az erőnyekre. A riportert közvetlen tájékoztató képességével és veleszületett elfogulatlanságával keresi az igazságot, amely ebben a sulyos kérdéskomplexumban az ő hibáján kívül hol vádirattá, hol pedig fájdalomkiáltássá élesedik. Kétségtelen ugyan, hogy az események és világnézeti különbségek harcához, ez a könyv azonban mégis megrázó dokumentuma marad annak a vészterhes tragédiának, amely kibontakozásában az egész emberiséget fenyegette és végül egy rokonszenves nemzetet és annak tisztacélú állameszméit rázkódtatta meg.

Szimonisz Henrik könyvének külön érdekessége, hogy megírása miatt szerzője német származása révén éles ellentétbe került a bánsági svábok vezetőivel, akik demokarta világszemléletű „fajárlásnak“ minősítik. Szimonisz Henrik azonban a régi harcos bátorságával hárítja el magát az igaztalan támadásokat, mert tiszta lelkiismerete és becsületese célja erősebb a vádaknál. (—.)

Hatóságilag engedélyezett

végeledás szövet- és bélés árukban SILESIA

TIMISOARA I., STRADA VASILE ALEXANDRII No. 8.

Vesztegetés okozta Kanton harc nélküli feladását?

Dante poklához hasonlít az elfoglalt kínai város. Megerősítik Csang-Kaj-Sek távozását Hankeuból

A kínaiak Kína végtelen belsejébe akarják becsalni a japánokat

Tokió, október 22. A Havas jelentése szerint külföldi diplomáciai körökben hangoztatják, hogy Kanton ellenállás nélkül való elfoglalása annak tulajdonítható, hogy a japánok délkeleti partraszállását állítólag bizonyos „pénzalapok kiosztása” előzte meg.

A Reuter tudósítója szerint szombaton reggel Kanton Dante poklához hasonlított. Menekült asszonyok és gyermekek tízezrei, köztük számos sebesült az utcákon vonakodtak. A betegek már nem férnek be a kórházakba. Többek között pénteken dinamittal levegőbe röpítették a fogház épületét is. A több ezer fogoly viszonyteret szabadságát. Az élelmiszerhiány számos áldozatot szed.

Sanghaji jelentés szerint a kínai hivatalos személyiségek, beleértve a katonai vezetőket is, ma reggel elutaztak Hankeuból. Habár Csang-Kaj-Sek marsall távozását titokban tartották, azt most hivatalosan megerősítik. A japán erők mint egy 60 kilométernyire vannak Hankeutól.

Az angol hajók utasitást kaptak, hogy vonuljanak el a Jangce folyón Hankeu közeléből, mivel a japánoknak szándékukban áll bombázni a városra.

A világsajtó Kanton elestéről

Londonból jelentik, hogy Kanton elfoglalásával foglalkozva, a Daily Telegraph azt írja, hogy a japánok döntő fontosságú pontra tették rá kezüket, mert Kanton a kapocs jelenti Belső-Kína és a világ többi része között. Ez a veszteség igen súlyos Csang-Kaj-Sek marsallra, mert az egyedüli vasutavonlat, ami kezében maradt a yunani. Mégis biztosnak látszik, hogy Japán folytatni akarja a háborút Hankeu elfoglalása után is, mindaddig, amíg Csang-Kaj-Sek marsall áll a kínai csapatok élén. A maga részéről,

„a marsall kitart, azon terve mellett, hogy becsalja a japánokat Kína végtelen belsejébe

és azután gyenge hadászati pontjaikon támadja őket, miután előbb kifárasztotta a japánokat a kínai szabadszapatok guerrilla-csatározásában. Más jelentésközlőket nyerni a más helyőrségeket tartani egy olyan óriási országban, mint Kína.

A News Chronicle is a délkeleti helyzetet elemzi.

Kanton elestének nem szabad elkedvetlenítenie Kína barátaikat, se gyengíteni ennek ellenállását a kívülről jövő behatolással szemben.

Kanton gyors eleste arra enged következtetni, hogy a kínai csapatokat szándékosan vonták ki állásaikból, amiket nem lehetett tartani a gyalogsági és japán hajórajtámadásokkal szemben. A tényleges ellenállás más, belsőbb fekvésű körzetben fog megnyilvánulni.

Párizsból jelentik, hogy a francia sajtót is a japán csapatoknak Kantonba való bevonulása foglalkoztatja. A Le Journal szerint

a japánok Kantonon keresztül blokád alá akarják venni Kínát,

Török-francia incidens Antiochiában

Párizs, október 22. (Rador.) Antiochiából jelentik, hogy még szeptember 25-én egy török káplár revolverével lelőtte Chabaud francia hadnagyot, miután a francia tiszt megjegyzéseket tett három török katonára, akik köszönés nélkül haladtak el mellette. Az incidens következtében az antiochiai garnizorhoz tartozott török bataliont áthelyezték, a bűncsöket pedig szankciókkal sújtották. Az ügyben tárgyalások folynak Párizs és Ankara között.

tehát megőlni annak kereskedelmét és a kínai birodalommal kapcsolatban lévő nemzetközi kereskedelmet. A kantoni öbölben van Hongkong is, a távolkeleti angol imperializmus kulcsa. Könnyű elképzelni, milyen kihatásai lesznek annak a ténynek, hogy a japánok rátették kezüket erre a centrumra.

A Le Jour és Echo de Paris szerint Nagy-Britannia még sokat tehet álláspontja diadalra juttatásának érdekében, de ennek az a feltétele, hogy szabad keze legyen Európában és a Közel-Keleten.

Az igazságügyi minisztérium nagyjelentőségű körrendelete állampolgársági ügyben

A törvényszéki tárgyalásokon letehető az újabb akták

Tudvalevőleg számos állampolgársági revíziós ügyben a járásbírók által hozott kedvező határozatot az ügyészség „recurs“-szal támadta meg. A recursok letárgyalásánál egyes törvényszékek, illetve egyes törvényszéki tanácsok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ha az ügyészségi felfolyamodásnak (recurs) a törvényszék helyet is ad, a félnek nem áll jogában a Törvényszék előtt letett újabb bizonyítékokkal pótolni azt a hiányt, melyet az ügyészség kifogásolt. Ez az álláspont sok esetben az állampolgársági jog végleges elvesztését vona maga után.

Ezt a szörványos és kétségtelenül jogilag helytelen joggyakorlatot van hivatva megszüntetni az igazságügyi minisztérium jogügyi igazgatóságának (Ministerium Justitiei, Directiunea Judiciară) 1938 október hó 15-1 kelettel 102.268. sz. alatt a törvényszékek elnökeihez intézett körrendelete.

A körrendelet a következő elvet szövegezi le:

Hongkongból jelenti a Reuter, hogy a japánok még nem vonultak be hivatalosan Kantonba. A japán csapatok zöme még 15 kilométernyire van a várostól, amelynek kapujában motorizált osztagok várják a bevonulási parancsot.

törvényszéki orvosszakértő. Dr Kernbach professzor a holttestet megvizsgálva, megerősítette dr Ostatea tisztiorvos megállapítását a halál okáról. A hatóság emberei ezután Balogh István szolgálóegységet fogták vállatára, aki állhatatosan tagadta ugyan, hogy valami köze volna a gyilkossághoz, de szemé alatt lévő kék foltok arra engednek következtetni, hogy azok dulakodásból erednek. A szolgálóegységet két barátját is gyanuba fogták, akik gyakran fordultak meg Kilinné portáján. Hasonlóképpen megfigyelés alatt áll Kilinné egyik veje. A gyanúsítottak részletes kihallgatását még nem kezdte meg a rendőrség.

Rendelet törvénnyel betiltották a bőrárak és nyersgyapot kivitelét

Bucuresti, október 22. Mitica Constantinescu nemzetgazdasági miniszter dekrétumot terjesztett szentesítés végett Csehszlovákia elé, amely újabb intézkedésig megtiltja a nemzetvédelmi célokra alkalmazott árucikkek kivitelét. Ezek az áruk: bárány-, juh- és berbécsbőr, a karakul kivételével, nyersbőr, vagy bármilyen cserzett bőr, simára cserzett nagy borjubőr, labdadobőrök, bőrből készült ruhák, valamint cipők, gyalufonalak, jutaszálak. Hasonlóképpen megállították a nyersgyapot kivitelét, a vatta, gyapofonal, narisnyák és gyapotszöttek kivitelét. A régi rendelet törvényt pedig hatályon kívül helyezték.

A vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajok kezelésében, reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kiadós, hisz székürítést és hígítást anyagcserét eredményez, aminek következménye azután gyakran igen jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezze meg orvosát.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, október 23.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12.30: A katonai előkészítés órája. 13.15: Hírek. 13.25: A Dinicu-zenekar. A hangverseny szünetében kb. 14.10: Hírek. — 15.30: Mezőgazdasági szakelőadás. 19: Hírek. 19.17: Hanglemezek. A műsor szünetében: Sporthírek. 20.20: A Postás énekar hangversenye. 21: A hétről. 21.16: Opera- és operettrezsálak. Rádiózenekar Cretzou szoprán és Lazar tenorénekesei közreműködésével. A hangverseny szünetében hírek. 22: Hírek. 22.45: Táncclemezek. 23: Sporthírek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5: Pontos idő, hírek. A héber nevelés alapelvei. Sara Levi előadása. 7.30: Slomo Arzi előadása a palesztinai exportról. 7.45: Pontos idő, időjárás, hírek héberül. 8: Dr B. Avniel előadása. 8.20: A jeruzsálemi rádió ezekenek hangversenye Belszabóval. 8.40: Előadás Heine költeményeiből. 8.45: Hangverseny. 9.15: Pontos idő, időjárás, hírek angol nyelven. 9.25: Villiams közgazdasági előadása. 9.35: Hangverseny.

Erdapost I. 9.40: Hírek. 13.20: Pontos időjelzés. 13.30: Operaházi zenekar. 14.05: Hírek. 15: Hanglemezek. 16.45: Zongora- és hegedűszámok. 18: A rádió szalonzenekara. 18: Magyar nóták cigányzenével. 20: Hírek. 20.05: Katonazene. 21: Sporteredmények. — 21.30: A kanadai rádió hangversenyének közvetítése. 22.05: Hírek. 22.30: Cigányzene. 23: Hanglemezek. 24.10: Szalonötös.

Belgrád. 21.30: Világhangverseny Kanadából.

Paris PTT. 19: Zenekari hangverseny. Szófia. 21.55: Operettrezsálak.

Rablógyilkosság a Hóstátban

A szolgák és hozzátartozók között keresi a rendőrség a gazdag özv. Kilin Mihályné gyilkosait

Cluj, október 22. A városbáza udvarára telepített piacnak szombaton reggel nagy szenzációja volt. A piaci árusok és parasztság asszonyok fejüket összecsupva mesélték egymásnak, hogy a 80 éves, dús gazdag özvegy Kilin Mihályné, aki a hóstáti árusokhoz tartozott, meggyilkolták az éjszaka. Mindenki tudta az öregasszonyról, hogy rengeteg pénze van, amin valóságos harpagoni zsugorisággal ült. Már néhányszor betörték hozzá, az elmúlt évben elvitték tőle 160 ezer lejt. Özvegy Kilinnét két lánya, sőt a szomszédok is figyelmeztették, hogy vegyen valakit magamellé, mert nem jól teszi, hogy teljesen egyedül él. Az öregasszony azonban félt attól, hogy valaki a közelében legyen; attól tartott, hogy meglövik. Továbbra is egyedül élt kétszoba konyhából álló lakásában a Carol II. ut 78 számú házban, amely az ő tulajdona volt.

Rajta kívül Szécsi Mihály nevű bérlője lakott még a házban. Az udvaron levő kamra pedig szolgájának, Balogh Istvának szolgált lakásul. Péntek este Kilinné, mint rendszeresen, kikészítette a tornácra a piacra szánt zöldségfélét. Szombaton kora reggel szolgálja, Balogh István fellármázta az udvaron lakó Szécsi Mihályt, miután az öregasszony kora reggel nem jött ki a fejébe, amit sohasem szokott elmulasztani. Szécsivel együtt a szolgálóegység benyitott a konyhába, ahol Kilinné aludni szokott. A szobákba sokszor napokig nem tette be a lábát, nehogy a butorokat koptassa. A konyhába belépve, a két férfi

rémülten visszahőköltek, mert az ágyon, a csikoshuzatu párnák között véres fejjel fektült az öregasszony. Homlokán óriási seb tátogott.

Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan dr Draghiciu rendőrigazgató, Marpozan komisár és dr Ostatea rendőrségi tisztiorvos szállottak ki a helyszínre. A tisztiorvos nyomban megállapította, hogy Kilinnében már nincs élet. Az öregasszony testén, a homlokán tátogó seben kívül, több éles tárgyól eredő sebet fedeztek fel. A hatóság emberei kihallgatták Kilinné lakóját és ennek feleségét, valamint a szolgálóegységet. Mindhárom azt vallották, hogy az éjszaka semmi zajt nem hallottak. A gyilkos, amint később megállapították, a ház hátsó felén levő éléskamra ablakán hatolt be és fejével oltotta ki áldozata életét. Minden jel arra vall, hogy a tettes jósmerte Kilinné helyzetét, sőt valószínűnek tűnik, hogy az öregasszony baltájával végzett vele. A szomszédok ugyanis azt vallották, hogy a dús gazdag, zsugori öregasszony pénteken panaszkolta elöttük, hogy három baltája közül egyik nyomtalanul eltűnt.

A rendőrség emberei az egész lakást átkutatták az eltűnt balta után, míg végül a ház mögötti gémeskútba leírta eresztették le és rövid keresés után a kut fenekén megtalálták a baltát. A vérnyomokat azonban a víz lemosta róla.

Közben megérkezett a helyszínre dr Pop Maxim ügyész és dr Kernbach professzor,

SPORT

Ma lesz a Haggibbor közgyűlése

Cluj, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Tizenhatszadik közgyűlést tartja ma a Haggibbor. Egy év munkájáról számol be a vezetőség ezen a közgyűlésen, de szó fog esni arról a munkáról is, amelynek megvalósítása a közgyűlésen választandó új vezetőségre bízott.

A közgyűlésen az összes szakosztályok számát fognak adni egy év alatt végzett, nem lekecsinyítendő munkáikról, majd az egyes szakosztályokban működésükben kiemelkedett sportolók kitüntetésére kerül sor. A közgyűlést az új vezetőség megválasztása zárja be.

A Haggibbor közgyűlése délelőtt 11 órakor kezdődik a neolog iskola nagytermében, Calea Regele Ferdinand 54.

Érdekes fordulót játszanak ma a Nemzeti Bajnokságról

Cluj, október 22. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme során ma teljes forduló szerepel a programban. A program kiemelkedő mérkőzése a Venus-Victoria Bucurestiben és az FC Rapid-FC Carpati Nagyban. A B) Liga küzdelme során az Universitatea csapatát komoly feladattal áll: Nagyváradon játszik a Törökország ellen.

A Nemzeti Bajnokság A) és a B) liga küzdelme erdélyi vonatkozású mérkőzése a következők:

Bucurestiben: Juventus-Gloria és Venus-Victoria.

Timisoara: Ripensia-Sportul Studentesc.

Ploestiben: Tricolor-UDR.

Nagyban: FC Carpati-Rapid.

Aradon: AMTE-Kinizsi.

Nemzeti Bajnokság B)

Nagyváradon: Törökország-Universitatea.

Nagyszebenben: HTV-Tricolor.

Aranyosgyéresen: Sodronyipar-Olimpia.

Nagykarolyban: Victoria-Crisana.

Marosvásárhely: Monopol-Mures.

Dél csoport:

Nagyváradon: NAC-Vulturii.

Lupényban: Mineral-TMAC.

Pisida: CFR-Jul.

Craiovan: Rovine Grivita-Crai Iovan.

Gyulafehérváron: Unirea MV-Soinii.

A kolozsvári labdarúgó program

Nagybánya: Reggel 9 órakor CFR-Vas-

útötte ifj. bajnok, 11 órakor CFR-UEC I.

oszt. bajnok. Délután fél 2 órakor KAC B)

-ECHO B) bajnok. Fél 4 órakor KAC-ECHO I.

oszt. bajnok. Fél 6 órakor KAC-ECHO I.

oszt. bajnok. Fél 8 órakor UEC-Haggibbor ifj. bajnok, 11 órakor Napoca-KMSC ifj. bajnok.

Csak röviden...

A fővárosi csapatok az idény végére nagyszabású mérkőzéseket terveznek, amelyet december elején a fővárosban bonyolítanak le. A mérkőzés résztvevői a tervek szerint a Venus, Ripensia, Rapid és Juventus csapatai voltak.

A FIFA tudomásul vette, hogy a kontinens csapataiba kijelölt magyar játékosok: Sárosi dr, Lázár, Zsengeller és Biro nem vehetnek részt sem az amsterdami, sem a londoni, Anglia elleni mérkőzésen. Ujabb jelentés szerint azonban Zsengeller mégis játszik a kontinens csapataiban.

A Haggibbor sakkosztálya kéri a városi sakkosztálytól, akik a Haggibbor tagjai kívánják lenni, belépési szándékukat jelentésük be a titkári irodában, Piața Unirii 10. emelet, ahol a beosztásra és működésre vonatkozó felelősségteljesítéssel is szolgálnak.

A magyar nemzeti bajnokságról ma a következő mérkőzéseket játszik: Ferencváros-Budafok, Elektromos-Nemzeti, Phobus-Bocskai, Zugló-Kispest, Szolnoki MÁV-Hungária, Szeged-Ujpest (barátságos), Taxisok-SSE.

Csontpedést szenvedett Pavlovi, a Ripensia kapusa. Lába gipszben van. Több hétig nem játszhat.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Nagy felújítások és egy nagy bemutató a színház jövő heti műsorán

Rendkívül mozgalmas hete következik színházunknak. Mialatt a teljes együttes a színházi esztendő egyik legnagyobb sikerű vigjátékának, a Füszer és csemegének bemutatására készül, felújítják az elmúlt évad két legnagyobb sikerű darabját. Sem a Hatodik emelet, sem a Julia nem futhatta ki magát a múlt évadban, ahogyan színházi nyelven mondani szokták. E két felújítás foglalja el a hét közepét. Addig mindennap

Szilágyi és Márkus Alfréd bombasikerű operettje, a Nem leszek hálátlan szerepel a műsorban.

Ma, vasárnap három előadás lesz. Háromkor Hunyadi Sándor Bors Istvánja szerez vidám órákat, hatkor Herczeg Ferenc Kék rókája van a műsorban, amelyre már tömegesen fogytak el a jegyek a hét folyamán. Este természetesen a Nem leszek hálátlan kerül színpadra.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elvesztett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közölünk. Jelzés levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

FÜGGÖNY, ágytető, asztalterítő, motívok, vitrage-ok valódi vert csipkéből KIVANT MERETBEN, garnások GURI-GURI felszereléssel, vitragyszalag: DER-BESO függönykellékszakszűzletben. Gólya-áruház feletti emeleten.

JÁHRZETABLA alumíniumból tetszetős, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közzendő. Boros papirkerekedés, Cluj.

Komoly mellékképviseletet vállalna fűszer-szakmában Erdély és Bánátban bevezetett, bérlettel rendelkező, megbízható fiatalember. „Garanciám van” jellegre a kiadóba.

Brassóban kitűnően bevezetett hotel-penzió családi okok miatt modern butorokkal, új berendezéssel, teljes felszereléssel, jutányosan eladó. 15 szoba, hideg-melegvíz, fürdőszobák. A város központjában. Cim a kiadóban.

Ismeret és zenei kör hányta miatt ezuton keresek muzikális, komoly, házias leányom részére hasonló, intelligens, abszolút korrekt zeneértő férjet. Leányomnak szép, önálló keresete és hozománya van. Levelet „Házasodni akarok” jellegre a kiadóba.

Mezővárosi üzletemhez társat keresek 150-200 ezer lejvel; a tökéletes üzletnyitáshoz valamint textilárú kibővítésére szükséges. Üzletemben cipő, kalap, divatáruikkal találhatók. Benősilés lehetséges, ki fenti összeggel rendelkezik. „Mezőváros” jellegre a kiadóba.

Urileányok, akik rövid idő alatt iparművészetet, virágkészítést, ruha- és szőnyegszővést akarnak elsajátítani gondos felügyelettel, ortn. uri ellátást kaphatnak. Oradea Globus, Str. Cogalniceanu 8.

Keresem házasság ösljából 19-24 éves urileány ismeretségi. Kmgros üzlettel rendelkezem. „500.000 lej hozomány” jellegre a kiadóba.

Társat keres Erdély területén fekvő kitűnően bevezetett acél tőmögáru gyár 200-300.000 lej tőkével. Betegség miatt esetleg teljesen átadó. Megkeresések „Acél 300” jellegre a kiadóba.

Suho deutschsprachiges, jüdisches Mädchen zu 4-6 jährigen Buben für sofort. Carol Friedmann Arad, Str. N. Filipescu 26.

Fogtechnikus, perfekt fém- és kaucsukmunkás, állandó kauciót keres, vidékre is megy. Azonnal beléphet. Cim: Hegedüs Cluj, Str. Iorga 2.

Keresek intelligens, szőlő, megbízható, németül és románul beszélő Izs. Fräuleint 9 éves kislányom mellé, ki könnyű háztartási munkában is segídeszne. Fényképes ajánlatot Nicolae Wohl Satu-Mare, Str. Cuza Voda 1 címre kérek.

Talmodtudós nevelőt 3, 5, 7 éves gyermekeim mellé keresek. „Vidékre” jellegre.

Nagyvállalat keres felsőipariskola faszakosztályt végzett fiatal asztalost és felsőipariskola fémszakosztályt végzett, gyakorlattal rendelkező fiatal lakatot, fejlődőképes állásokba. Részletes ajánlatok személyi adatok és eddigi működés pontos feltüntetésével „Cluj Casuta postala 116” címre küldendők.

Betársulnék vagy finanszíroznék bevezetett ipari vagy kereskedelmi vállalatot 500 ezer 1 millió lej tőkével. Erdélyi iparvállalat volt társtulajdonosa, műszaki és kereskedelmi képzettséggel. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre az Uj Kelet kiadóhivatalába kérek.

Fiatal urinő, német, francia, olasz, angol nyelvismerettel, anyahelyettesi, társalkodónői, vagy titkárnői állást keres. „Szerény” jellegre a kiadóba kér ajánlatokat.

Hízlati élő ponty kapható. Weisz, T. Vladimirescu No. 6. Telefon 32-88.

Megvételre kerestetik jókarban levő félszabli lokomobil 50-60 HP, lehetőleg kondenzátorral. Ajánlatok Martin Fromm Fil Brasov címre kéretnek.

1-2 millió lej tőkével betársulnék rentábilis vállalatba, ahol a befektetés 100%-ig biztosítva van. Később esetleg benősilésről is lehetne szó. 42 éves kereskedelmi érettséggel rendelkező fiatalember vagyok. Kizárólag teljes címmel ellátott komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. Részletes ajánlatot továbbít „Diszkreció biztosítva” jellegre a kiadóhivatal.

Eladó 50 drb. 1. billenő, 2 m³ tartalommal, 76-os nyomtávu rugózáttal, roll-csapágyakkal, továbbá 2. Légkompressor a hozzávaló cca 6-7000 literes légtartállyal, 3. különböző peremes öntöttvas csövek szivattyúk, bádokgépmények, cca 5000 drb. vassin alátét, lemezek, transmissiók, csapágyak, stb. Érdeklődni: S. Stüssel Deva. Telefon 261.

Keresek azonnalra perfekt német gyerek-kisasszonyt. Fényképes ajánlatokat „Timisoara” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Rentabilis képviseletet keres megfelelő tőkével rendelkező üzletember. A Klein Oradea, Str. M. Pompiliu 3.

Lakásfregtelenítéseket tökéletes eredménnyel eszközöl Paragáz-osztályunk. Teljes szagtalanítás. „Polynea” kémiai laboratórium, Str. Consiliul National 3.

Elegánsan butorozott szoba, vízvezeték és különbejárattal, kertes magánházban kiadó. C. Regele Carol II. 22, Földszint.

Fogorvos sürgős kombinációt keres berendezett fogtechnikussal. Ajánlatok „Medikus” jellegre a kiadóba.

HÉTI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Bors István. (Hunyady Sándor nagyszerű vigjátékának első olcsó helyezés előadása.)
d. u. 6: Kék róka.
este 9: Nem leszek hálátlan. (Harmadszor.)

Hétfő fél 9: Nem leszek hálátlan. (Negyedszer.)

Kedd fél 9: Nem leszek hálátlan. (Ötödször.)
Szorda fél 9: Hatodik emelet. (Alfred Ghery nagyszerű vigjátékának felújítása, Helld Jenő fordításában, részben új szereposztással. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Beness Iona, Rajnai Elli, Paál Magda, Báza Eva, Tóth Elek, Nagy István, Jenéi János, Deésy Jenő, Szabados Árpád, stb.)

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

A leghatásosabb békefilm! Az erődíjny. (Blocada). A mai Spanyolországi háború képei peregnék le a néző előtt, amelynek keretében egy nagy szerelm játszódik le, kémei izgalmas akciókájában. Főszerepekben: Madeleine Carroll és Henry Fonda. Számozott helyek. Telefon 37-05.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Altalános közkiánatra: Rácsnéküli börtön. A francia filmgyártás remeke, főszerepekben: Corinne Luchaire, Annie Ducaux, Roger Duchesne.

Hétfő, kedd, szerda:

Ujjé, a hegyekben nagyszerű. Stan és Bran világhírű komikusok szenzációs vigjátéka, melynek minden egyes jelenete valóságos nevetőorkánt vált ki a nézőkből.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Hatalmas műsor! I. London terror alatt. A legcsodálatosabb film, megrázó szenzációkkal. Fritz Kortner és Charles Farrell. II. Sherlock Holmes. Detektív filmszenzáció. William Powell és Ginger Rogers. III-IV. Híradó és Micky Maus.

Jön: Tarzan és Shirley Temple.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Ujjé a hegyekben nagyszerű. Az utóbbi évek legnagyobb sikerű vigjátéka, főszerepekben: Stan és Bran világhírű és közkedvelt komikusok.

Hétfő, kedd, szerda:

Hajszja az arany után. Kertész Mihály, a „41-es brigád” világhírű rendezőjének legújabb, mindent felülmuló alakítása, végig színes, csodás felvételekkel. Izgalmas film a kaliforniai öslatörök és az aranykeresők között. Főszerepekben:

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier! Dorothy Lamour, a gyönyörű tündérszépű filmszínésznő legújabb filmje: „Senorita”. A film előtt: Micky Maus.

A MUNKAS MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor három sláger, egy helyért: I. Az eltorzított. Dráma. Csak erős idegzetűeknek. Fősz.: Boris Karloff és Lugosi Béla. II. Büntény a cirkuszban. (Charlie Chan). Büntényi dráma. Fősz.: Warner Oland, az elhunyt sztár legújabb filmje. III. A szétfeszített álmok. Orosz filmsláger. Tánca, balalajka és kórus. Fősz.: Olga Low és R. Galaroff. A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

Bánsági apróhirdetés

Szállítási vállalat

jól bevezetett régi cég bánsági nagyvárosban családi okok miatt eladó. Érdeklődni az Uj Kelet bánsági kiadóhivatalában.

Eszakamerikai állampolgárságú, közepkoru, elvált zsidó asszony házasságot kötne olyan férfivel, aki megfelelő anyagiak felett rendelkezik. Leveleket „Kivándorlási lehetőség” jellegre a bánsági kiadóhivatalba kértünk.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Oradeán

Str. N. Iorga (volt Zöldá uca) 19. Országzerte elismert kitűnő konyha, szőlő árak, figyelmes kiszolgálás.

Transzilvánia vezető éttereme az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. Lakodalomra és bankettekre külön nagyterem.

Bélyegkötelesek-e a kereskedők adásvételei?

Írta: Dr. Weiss Sándor

A Hivatalos Lap f. évi október 13-iki számában megjelent és a repülőbélyegekre vonatkozó törvény módosításával, valamint az ugyancsak ebben a hónapban kibocsájtott 301391 sz. pénzügyminiszeri rendelettel kapcsolatosan a kereskedők szokásos adásvételeinek bélyegzésére vonatkozólag különböző hírek keltek szárnyra a napilapokban, szaklapokban és magánkörökben is. E hírek szerint a kereskedők szóbeli vételei, esetleg nagyobb arányú szóbeli eladásai éppúgy bélyegkötelesek volna, mint ha ezekről a vételekről, illetve eladásokról nincsenek ugyan szabályos kétoldalu szerződések, amelyek tehát a vevő és eladó fél aláírását is tartalmazták, hanem vannak egyoldalu okiratok, amelyek hol a vevő, hol az eladó aláírását tartalmazzák, egyszóval levelezés útján történt eladások, illetve vételek.

1. A kereskedők eladásait és vételeit az 1927. évi május 1-én megjelent bélyegtvörvény alapelvei mellett tudjuk csak a bélyegzés szempontjából helyesen megítélni. Amint-hogy az azóta megjelent 1933. évi február 1-én kelt törvény, valamint a későbbi módosítások is ezt az 1927. évi törvényt veszik alapul.

Az 1927. évi törvény a III. fejezetben tárgyalja nemcsak a kereskedők, de a magánfelek szokványos ingó adásvételeit is, éspedig 2. helyen van szó e fejezetben ilyen ingó adásvételeiről. A 14. szakasz 13. paragrafusában és a 15. szakasz 8. paragrafusában.

A 14. szakasz bevezető szavai szerint az ebben a szakaszban felsorolt okiratok és jogügyletek esnek adózás alá. Ebből a néhány bevezető szóból általánosságban lehetne arra következtetni, hogy nemcsak írásbeli okiratok, hanem jogügyletek is, amelyek e szakasz összesen 21 pontjában vannak felsorolva, bélyegkötelesek, tehát a levelezésből konstatalható jogügyletek, sőt a szóbeliek is. Közelebbről nézve azonban meg kell mindjárt általánosságban állapítani, hogy összes paragrafusában ennek a 14. szakasznak megjelölt a törvény, hogy milyen ügyleteknél bélyegkötelesek az okiratok és milyen ügyletek azok, ahol már levelezés, vagy szóbeli szerződések is alapul szolgálnak a bélyegzéshez.

A kereskedőket és iparosokat illető paragrafus a 13. paragrafusa a 14. szakaszban, amelyik szerint a szokásos, tehát az illető kereskedő, vagy iparos rendes üzletviteléhez tartozó áru eladásánál a számlák esnek bélyegkötelezettség alá. Ugyanígy a vételnél is és nemcsak az eladásánál, mert hiszen a törvény szavai: „facturille de orice fel ale comerciantilor si industriasilor“ ezirányban kétséget nem hagyunk. Számlák kibocsátása kereskedők és iparosok között viszont kötelező eladásiaknál, illetve vásárlásiaknál.

A másik törvényhely, amely a kereskedőket és iparosokat érinti, az 1927. évi törvény 15. szakaszának 8. pontja. Ez a paragrafus a javak átruházásáról és ennek a) pontja kife-

jezetten az ingó javak átruházásáról intézkedik. E 15. szakasz 8. paragrafusának a) pontja szerint ingók átruházása ha írásbelileg, vagy levelezés útján, tehát a szövege felek csak egyik, vagy másik aláírását tartalmazandó okirat útján történik, ugye ezek az átruházások bélyegkötelesek éspedig magas illetékkel, 2,7%-kal bélyegezendők. Ez a hivatkozott a) pont azonban megemlíti, hogy ez alól az illeték alól mentesek a 14. szakasz 13. paragrafusában felsorolt ügyletek. Azaz az ingó javaknak írásbeli megállapítással, vagy levelezés útján történt átruházással, ha ezek az átruházások kereskedők, vagy iparosok között történnek, nem esnek ezen illeték alá. Ez az illeték tehát csak magánosokra vonatkozik.

Nyilvánvaló, ennek a két törvényhelynek, tehát a 14. szakasz 13. paragrafusának és a 15. szakasz 8. paragrafusának a) pontjának az összevetéséből az, hogy a törvényhozó kereskedők és iparosok szokásos áruvételeit és eladásait nem kívánta más bélyegkötelezettség alá vetni, mint ami a számlákra vonatkozólag elő van írva. Nincs tehát semmilyen törvényes alapja annak, hogy akár levelezésből, akár számlákból, illetve ezek mögött olyan szerződéses tény, illetve jogügylet fennforgására, vagy konstruálására lehessen következtetni, illetve alapot találni, amely azután bélyegköteles volna. Éspedig értékre való tekintet nélkül.

Olyan rendelkezése sincsen a bélyegtvörvénynek, amely kötelezné a kereskedőt, vagy iparost arra, hogy áru vételét, vagy eladásait írásban, vagy különösen, hogy szabályszerű szerződésben fektesse le. Ugyancsak értékre való tekintet nélkül.

2. A kérdés mármint, ha de facto létezik ilyen ingó adásvételi szerződés kereskedők és iparosok között, ugye mely törvényhely szerint bélyegezendők ezek és mi a törvényes alapja annak, hogy általában az ilyen szerződéseket 1,4% illetékkel szokták bélyegezni.

Ha a 14. szakasz 13. paragrafusát tartjuk szem előtt, amely szerint a törvény a kereskedők szokásos áru adásvételeinél csak a számlákat tartotta bélyegezendőnek és a 15. szakasz 8. paragrafusában, ahol az ingó javak átruházásáról van szó, ezt a célt külön is kiemeli, ugye arra az álláspontra lehet csak helyezkednünk, hogy a kereskedőknek szokásos (üzlete körébe eső és más jogügyletet nem tartalmazó) adásvételei a számlára vonatkozó bélyegzési kötelezettségen kívül teljesen bélyegmentesek. Egy szóval, megrendelések, ajánlatok, mint ezek elfogadásai, külön és együtt éppúgy bélyegmentesek, mint akár maguk a kétoldalu, két aláírást tartalmazó szerződések.

Mind ezek az iratok kereskedelmi levélnek számítanak csupán. Annál kevésbé bélyegkötelesek a szóbeli megállapodások. A törvény nyelvtani és logikai értelmezésén kívül emellett szól a kereskedelmi élet helyes szemlélete is, mely nem téveszti szem elől, hogy az

AZ AETHER ARANY KAPUJA

„SIERA RADIO, HOLLANDIAI GYÁRTMÁNY” FELSZERELVE AZ UJ PIROS „PHILIPS MINIWATT” LÁMPÁKKAL

adásvételek bélyegkötelezettsége a kereskedelmi életet erősen sújtaná és mert az egyes kereskedőre alig be kalkulálható külön és magas közvetett adónemet jelentene. Ugyanez a helyzet a magánfelek részére történő eladásoknál is. Itt is bélyegmentesek az ügyletek éspedig, ugye a szóbeliek, mint az írásbeliek és csak a számlák bélyegezendők. Az ez évi október 13-án megjelent repülőbélyeg-törvény szerint ezek a számlakiállítások is csak 5000.— lejes értéken felül kötelezők. Hogy ez így van, megerősíti a f. évi április 1-én megjelent módosító bélyegtvörvény is. Ez is az 1927. évi bélyegtvörvény fentebb hivatkozott 15. szakaszának 8. paragrafusának

a) alcímére utalással említi az adásvételi szerződések bélyegilletékét és mentesíti szerződési illeték alól a számla kiállítására és bélyegzésére köteles kereskedőt. Sőt az 1927. évi törvény 75. paragrafusának 2. bekezdését a pénzbírsággal kapcsolatban a kereskedőre, illetve adásvételeire nézve ugye említi meg, hogy bírság azt a kereskedőt terheli, aki vesz, vagy elad és pedig anélkül, hogy számlát állítana ki ezekről. Szerződésről, írott, vagy szóbeli megállapodásról és annak esetleges bélyegzéséről itt sincs szó és nincs szó a legújabbban a most, október 13-án megjelent törvényben, tehát azt sem az 1927-es törvénybe, sem pedig az azóta megjelent módosító törvényekbe sem lehet belemagyarázni.

A POZSONYI ZSIDÓ UCCA

Írta: SZABÓ IMRE (20)

Kell adni a könyveket. Emiatt volt olyan kevés árúja a szorgalmas és jómódu embernek, aki már az iskolaév közepén eljárt a szülőkhöz és lekötötte a fiuk használt könyveit. Ami árúja évközben még raktáron volt, mind alkalmi vételekből származott. Kiselejtezett urasági könyvtárak dohos darabjaiból, amikkel rendszerint jó üzletet csinált. Bécsi gyűjtők, vagy a muzeumok igazgatói vették.

Nem volt semmi kedvem megkacagtatni Pozsony városát, különben is minden gonosz tréfát gyűlöltem. Lebeszéltem az ittas fiukat.

— Ostobaság! A penészes könyvek büze ki fog józanítani bennünket és akkor purimnak minden értelme elveszett.

— Hát akkor mit csináljunk? — kérdezték a fiuk a részeges butaságával.

— Adjunk Léb Grosznak éjjeli zenét. A tapolcsányi ellenezte.

— En már csunyán megtréfáltam egyszer. Többet nem szabad.

És szinte bünbánóan beszélt a ros jesivával történt konfliktusáról. Nem igaz, hogy megverte volna. Ezt lakótársai híresztelték. Csak a kezeit szoritotta. Az öreg ur szörnyen sziszegett, de nem mert kiáltani, szégyelte volna, hogy valaki meglássa a jelenetet. Nem is ez volt a lényeg, hanem másnap megérkezett Tapolcsányból Reichfeld testvérbátyja, egykori pozsonyi bócher, aki el akart látogatni Léb Groszhoz, mire cselhez kellett folya-

modni. S így adta elő a diák-trükköt.

— Gyere — mondta a bátyám — nézzük, mit csinál az öreg ur; a távolban megszerettem. Levizítelnék nála. Karanfogott és vitt a Várutra. El lehet képzelni, mit éreztem. De mentem, mert a bátyám nálam is nagyobb terrorista. A keze már Grosz ur lakásának a kilincsen volt, amikor mentő ötletem támadt. Te, mondtam neki, ne menj hozzá, semmi esetre se menj. Valahányszor valamit kifogásol rajtam, mindig azt mondja: „Minden varju olyan, mint a fajtája. Maga éppolyan himpellér, mint a bátyja“. Bátyám ekkor gyorsan levette kezét a kilincsről és én ilyen módon megmenekültem.

— De valamit mégis kell csinálni! — türelmetlenkedtek a fiuk.

— Menjünk Preissékhoz — javasolta a tapolcsányi.

Preiss és Abeles külön fejezet volt az akkori jesiva-életben. Preiss és Abeles, a két név a jesiva-szellem tagadását jelentette, egyébként érdekes két fiatalember.

Kalman Preiss, nagymartoni fiu volt, míg Abeles bécsi; mind a kettő tüneményes emlékező tehetség. Amikor régebben feljöttek a pozsonyi jesivára, csak jiddisül és németül tudtak, egy év után már magyar nyelven vizsgáztak négy gimnáziumból. Preiss a pesti rabbiképzőben folytatta középiskoláit, azután az orvosi karra iratkozott, majd neves orvos lett. A másik Bécsbe került és a kereskedelemben helyezkedett el.

A két ifju ugye vonzódott Pozsonyhoz, mint gyermek az anyjához. Amikor Preiss Pestről hazautazott özvegy anyja látogatására, pár napos stá-

ciót tartott a pozsonyi Zsidó uccában. Hyenkor Abeles is megjelent a gettóban az ő válogatott eleganciájával. Kis növésű, művészkedő ember volt. Jól öltözködött, de nem piperkőcösen. Preiss magistermetű volt, tisztán, de hanyagul öltözködött, kritikus elme. Abeles tömzsi bohém volt, aki barátjának minden istentagadó mgállapítására, akár indokolta, akár nem, áment mondot.

— Menjünk Preissékhoz!

Vonakodtam éjnek idején idegenekhez fekmenni, noha a jesivából kikerült két ifjuval szerettem volna közelebbről megismerkedni. Ilyen emberpéldányokhoz nem volt még szerencsém és azt hittam, a magam jövőjét látom meg bennök.

— Én nem megyek — mondtam. De péntek estére szívesen látom őket. Jöjjetek fel velük.

Péntek este az ünnepi vacsora után, a bócherek nem tanultak, legfeljebb, ha kissé készülődtek a másnapi „Chevra Charifes“ előadására, amikor a „jobbfejűek“ közül valaki egy kijelölt talmudi témából pilpult indított meg. Ezen az estén általában a Bibliát olvasták, vagy diskurálgattak.

Elváltam a fiuktól, tovább kószáltam, míg a fáradtság bevonszolt egy pohár borra a Quitt-féle zsidó korcsmába. Purim-estén mindenki másfelé szórakozott. Sűrű unalom ásitott tehát a terem gázlámpái alatt, kiittam boromat és a nap élményeinek terhével, fáradtan hazakerültem.

Preiss és Abeles urak, a компания néhány tagjával, pontosan megjelentek nálunk és németül beszéltek.

Elöttem feküdt a Biblia, ami alkalom volt arra, hogy Preiss e könyvvel kapcsolatban minden „apikorszeszt“, amit csak tud, kitarjon előtűnk.

(Folytatjuk)

UJ KELET Legújabb hírek

Meghalt Emőd Tamás

Nagyváradról jelentik, hogy Emőd Tamás, ismert magyar költő és szindarabíró, ötvenéves korában meghalt. Emőd Tamás két év óta szívbajban szenvedett, amely elhatalmasodott rajta és hazajött meghalni Nagyváradra, amely szülővárosa volt és ahonnan legszebb írói sikerei kiindultak.

Emőd Tamás: írói álnév. Igazi neve Felscher Ernő, sarja egy tőzgyökerező vadrad családnak, amely a közismert Weiszlovits-családdal és közeli rokonságban állott. Emőd Tamás nevét Kiss József adta neki, aki elragadtatással közölte le a tizenhét éves fiatallembert verseit „A Hétben”. Emőd Tamás Budapestre 1916-ban költözött, a háború alatt szindarabokat írt, de különösen hatonaverséi kellettek igen nagy érdeklődést. Csodálatos szép magyarsággal írt, egyike volt a legkiválóbb stílusművészeknek. Még Nagyváradon ismerkedett meg Ady Endrével — ő volt legfiatalabb tagja a Holnaposoknak — és barátságuk Ady Endre haláláig tartott. Emőd Tamás mint szindarabíró „Mézeskalács” című darabjával aratott maradandó sikert. A háború után egy ideig igazgatója volt az Andrássy uti kabinéknak.

A háború utáni korszakban őt is utólrta az asszimilált zsidónak szomorú végzete. Megdöbbenéssel látta, hogy az a zsidóság, amely a maga magyarságával igyekezett elhelyezkedni az államéletben, egyre kiszorult és üldözötté vált. Az a költő, aki a háború alatt a magyar haka vitézségének dicsőítését népszerűsítette minden más költőnél jobban, most verseit az üldözött zsidókról írta, megírta, szomorú színen esetelve az ahaszvérosi végzetet. Halálát nagy megdöbbenéssel fogadták minden körben és Nagyváradnak, amelynek lakossága rendkívül szerette az igen rokonszenves íróit és újságíróit, külön mély gyászot jelent a költő megdöbbenő elhunyt. Temetése ma lesz.

Oriási vihar dühög a Fekete tengeren

A vihar derékba törte a Har Carmel hajót
Több hajót elsodort a vihar

Constanța, október 22. Tegnap éjszaka óriási vihar dühögött a Fekete-tengeren. A Har Carmel hajót, amely régebben a kikötőben horgonyoz, hogy ócskavasként áruba bocsássák, kettébe törte a vihar. A hajó fedélzetén tartózkodó tizenkét munkásnak még nem tudtak segítséget nyújtani. A fedélzeten rakott munkások helyzete igen súlyos. Tazaulban, ahol új kikötő épül, a vihar a tengerbe sodort egy molót, amelyet az ár egészen a constantai kikötőig sodort. A molón dolgozó néhány munkás kétségbeesetten igyekszik fenntartani magát a viharzó tengeren. A vihar elragadt két kisebb hajót is, amelyen összesen kilencven munkás dolgozott. Két hajót, amely kikötői szolgálatot teljesít, ma éjszaka Passauból Constanța felé vette útját, szintén elragadt a vihar. Ezeket a hajókat husz ember tartóztatja. A kikötői kapitányság szombaton délután egy órakor rádióárvirítást küldött arról, hogy a Peles nevű hajó Tenedosz sziget közelében, az Égei tengerben megszakította útját a dühöngő vihar miatt. Az Albatrosz és a Pescarus nevű segélyhajók az elragadt hajókon lévő munkások segítségére siettek. Niculescu parancsnok kikötői kapitány irányítja a segélymunkálatokat.

Felmentette a kolozsvári bíróság a hivatalos hatálommal való visszaéléssel vádolt adótárnokot. Különös váddal terhelten került tegnap a kolozsvári ítéltábla elé egy Cruda Petru nevű gyulafehérvári adótárnok. A vád szerint Cruda Petru 1935 október 29-én egy gyulafehérvári családnál árverést tartott, jóllehet az árverés csak november 3-ára volt kitűzve. A 4-5 napi időkülönbség miatt hivatalos hatálommal való visszaélés címén eljárás indult Cruda adótárnok ellen, akinek ügyében elsőfokon a gyulafehérvári törvényszék ítélt. A tárgyaláson a vádolt adótárnok azzal védekezett, hogy abban az időben került hivatalába a miután még új ember volt, összecserélt véletlenül néhány árverési időpontot. A törvényszék figyelembevételével az enyhítő körülményeket, az adótárnokot felmentette. Ügyészségi felkérés folytán került az ügy tegnap a kolozsvári bíróság III. székébe, amely a vád és védelem meghallgatása után, a törvényszék felmentő ítéletét helybenhagyta.

Teljes megegyezés jött létre Anglia és Olaszország között a spanyol kérdésben

Az angol parlament ülészakánának megnyitása után életbelép az angol-olasz egyezmény

Róma, október 22. A Daily Express úgy értesül, hogy Anglia és Olaszország között teljes megegyezés jött létre a spanyol ügyben. Rómában a müncheni egyezményhez hasonló horderejűnek tartják az angol-olasz megegyezést. Angol terv szerint a királyi trónbeszéd után az angol kormány bejelenti az angol-olasz egyezmény hatályba lépését. Mussolini ki fogja jelenteni, hogy sem Spanyolországban, sem a Baleari szigeteken

nincsenek gazdasági vagy területi igényei. Ezzel szemben Anglia formáserint elismeri az olasz birodalmat. A szükséges lépéseket november 15-ig szándékoznak megtenni.

Mussolini hasonlóképpen ígértet tesz arra nézve, hogy Spanyolországból és Majorca szigetéről elszállítja az olasz önkénteseket és az Olaszország által odaszállított hadianyagot.

A Berliner Tageblatt szerint:

Elvi megegyezés jött létre Csehszlovákia és Magyarország között

Pozsony a csehszlovákoté marad, Kassát és Beregszászt a magyarok kapják

Berlin, október 22. A Berliner Tageblatt részletesen foglalkozva az újabb cseh javaslatlall, megállapítja, hogy cseh körökből származó értesítések szerint a tárgyalások most már csak formai jellegűek lesznek, mert a tárgyi kérdésekben már megegyeztek a felek. A lap tudni véli, hogy a szlovákok és a rutének kilenc kerületet ajánlottak fel Magyarországnak. Az új demarkációs vonal a negyedik javaslat szerint, Pozsony alatt kezdődne a Csalóköznel és észak felé foly-

tatódva, magában foglalná Kassát és Beregszászt. Az új ajánlat szerint jelentős németlakta területeket is kapna Magyarország, mert az átadásra szánt városban összesen 90 ezer német lakik.

Varsó, október 22. (Rador). Varsói jelentés szerint a német rádióállomások éleshangú kampányt indítottak német- és csehnyelvi közvetítéssel a közös lengyel-magyar határ eszméje ellen.

NE GONDOLKOZZON! hogy hova menjen ma, mert a ROYAL slágereimozgóban

„Az erődtény” (BLOCADI)

című filmnél remekb szórakozást semmi más nem nyújthat! A mai Spanyolországban lejátszó izgalmas filmek eredeti felvételekkel. Főszerepekben: MADEIRAINE CARROLL és HENRY FONDA. A legnagyobb sikerű pacifista film!

Bonnet francia külügyminiszter újabb hosszú kihallgatáson fogadta Cesianu párizsi román követet

Kommuniké a francia minisztertanácsról

Párizs, október 22. A francia kormány ma minisztertanácsot tartott, amelyről közleményt adtak ki. A kommuniké szerint Daladier beszámolt az ország gazdasági és pénzügyi helyzetéről és rámutatott az általános újjáépítési terv irányvonalaira, amelyet törvényrendelet útján fog alkalmazni a kormány. Bonnet külügyminiszter a politikai helyzetről tartott exozet, míg Homaret nemzetügyi miniszter javaslatot terjesztett elő, mely szankciókat ír elő arra az esetre, ha a kormány által a nemzetvédelem érdeké-

ben elrendelt túlórákat nem respektálnák.

Párizs, október 22. Bonnet külügyminiszter ma újabb hosszabb kihallgatáson fogadta Cesianu román követet.

Ugyancsak Párizsból jelentik, hogy Franciaország barcelónai követét, Eric Labonet tuniszi francia helytartóvá nevezték ki. A barcelónai francia követség élére Jules Henry külügyi kabinetigazgatót nevezték. Nagari kínai francia követet moszkvai követté nevezték ki.

Javult a helyzet Palesztinában

Jeruzsálem, október 22. A Reuter legújabb jelentése a palesztinai helyzet javulásáról számol be. Az angolok tisztogatói akciója teljes erővel tovább folyik és ennek nyomán a terrorcselekmények csökkentek az országban, jóllehet a terroristák még mindig ellenállást tanúsítanak. Az angol karhatalom újabb megerősíté-

seket kapott.

Az United Press Berlinből közli azt a hírt, hogy a berlini arab kolónia állítólag táviratot intézett Hitlerhez, amelyben közvetítésre kéri fel a kancellárt az arab nacionalisták és az angol kormány között.

Jeruzsálem, október 22. Az Omár me-

PETROLEGGER
MEGSZÜNTETI A KORPAZAST
MEGELŐZI A HAJÓHULLAST

csat körül harcokban az angolok könnyfakasztó bombákat alkalmaznak. Angol katonák átkutatták a Salamon királyról elnevezett földalatti utat, mert az a gyamu merült fel, hogy az arab terroristák ezen az alaguton keresztül tartanak összeköttetést a külvilággal. A katonák azonban egyelőre szákuccába jutottak, mert a kivezető utat nem tudták megtalálni.

Jeruzsálem, október 22. Az angol hadsereg további tisztogatói tevékenységének központja Jaffa. A jeruzsálemi harcok során 27 arab esett el, 25 pedig megsebesült. Angol részről négy katona sebesült meg. Szombaton újabb véres összecsapás történt Nablus mellett. Az arabok megtámadták egy élelmiszer szállító vonatot, amelynek lovascsapat és erpillőgépek jöttek a segítségére. A támadókat szétverték. Arab részről hangosztatják, hogy végső ellenállást fognak kifejteni, de ha Anglia elfogadható javaslatot tesz az araboknak, úgy ők is békés szándékokról fognak tanúságot tenni.

Meghalt dr. Bernády György

Tárgu-Mures, október 22. Dr. Bernády György, Marosvásárhely volt polgármestere, hetvennégy éves korában szívtrombózis következtében elhunyt. Dr. Bernády György előbb országgyűlési képviselő, majd 1902-ben a város polgármestere lett. A háború alatt Maros megye főispánja volt. Az impériumváltozás után két ízben volt Marosvásárhely polgármestere, az ő nevéhez fűződik Marosvásárhely számos középületének, így a Kulturpalotának felépítése. Bernády György dr-t hétfőn délután temetik.

Benes volt köztársasági elnök Londonba érkezett

London, október 22. (Rador). Benes volt csehszlovák köztársasági elnök utban van az Egyesült Államok felé. A volt köztársasági elnök repülőgépe a londoni reptérre érkezett szombat reggel. Benes folytatja útját Chicago felé, amelynek egyetemén előadás-sorozat fog tartani. Benes rövid londoni tartózkodása tisztán magánjellegű és a volt köztársasági elnök semmilyen hivatalos tárgyalást nem fog folytatni. Kisérőben van felesége és titkára.

Javul Kemál Atatürk állapota

ANKARA, október 22. Az újabb adott orvosi jelentések egyöntetű jelentése szerint az utóbbi negyvennyolc órában Kemál Atatürk köztársasági elnök állapotában lényeges javulás állt be és további javulást remélnék.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

MUTARI LOCO SIN PROVINCE
RIMÓCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU VISAVL. CU GARA. PIATA GĂRII 9. TEL. - 3362.
MAGAZIE GARAJ. ŞI LOCUINŢA STR. GĂRII 9. TEL. - 3025.

Költöztetéseket,
áruszállításokat helyben és vidékre legolcsóbban vállal
RIMÓCZI SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
Telefonhívásra árajánlattal szolgálunk.